

VERDI IR JO REQUIEM

Veikalo kilmė, pobūdis ir prasmė

KAZYS SKAISGIRYS

Artėjant birželio tryliktosios stambiam koncertui romantiškoje Chicagos paežerėje, McCormick koncertų salėje, pravartu pagvilinti šio veikalo atsiradimo priežastis.

Operų kūrėjas

1813 metais pasaulį išvydo du didieji operiniai milžinai: Verdi ir Wagneris. Verdi — žymiausias XIX a. italų operų galiūnas, Wagneris — muzikinės dramos pirmtakas, vokiečių operų iškėlėjas į pasaulinį lygį.

Verdi tėvas buvo užėigos savininkas. Jaunąjį Giuseppe žavėjo smuiko melodijų garsais keliaujantis smuikininkas. Septinerių metų jis jau giesmininkas maldykloje. Jį stebino vargonų muzika. Pasimokęs 3 metus pas vietinį vargoninką, 12 metų būdamas, pradėjo savarankiai vargoninkauti. Busseto mieste jis mokėsi mokykloje ir tęsė muzikos studijas pas katedros vargoninką Provesi. Sulaukęs 18 metų, panoro įstoti į Milano konservatoriją, bet nebuvo priimtas. Jam patarė susirasti privatų mokytoją. Tada Verdi mokėsi pas žymų muziką, teoretiką ir kompozitorių Lavigna, kuris jį gausiai aprūpino muzikinėmis žiniomis ir įkvėpė pamėgimą Palestrinai. Po trejų metų Verdi jau vadovavo Milano Filodrammaticei teatrui. 1870 metais jis buvo kviečiamas vadovauti Neapolio konservatorijai, bet kvietimo nepriėmė.

Verdi sukūrė 26 operas, iš kurių keliolika priklauso standartiniam repertuariui. Iš pirmųjų jo sukurtų operų populiarios yra Ernani, Nabucco ir Macbetas. Tolimesnės lengvų melodijų, melodraminės Rigoletto, Trubadūras ir Traviata šiais laikais yra plačiai statomos. Sicilijos mišparai, Kaukių balius, Likimo galia, Don Carlo ir grandiozinė Aida parodė kompozitoriaus milžinišką kūrybinę plėtotę. Po Aidos Verdi keliolika metų operų nerašė. Gyvenimo saulėlydyje, panaudojęs stiprius Šekspyro tekstus libretams, savo genijaus viršūnę apvainikavo Otello ir komiška Falstaff, kuri yra laikoma geriausia XIX a. antros pusės komiška opera. Richard Strauss ją pavadino viena iš žymiausių visų laikų operų.

Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpyje Kauno operos re-

Šiame numery:

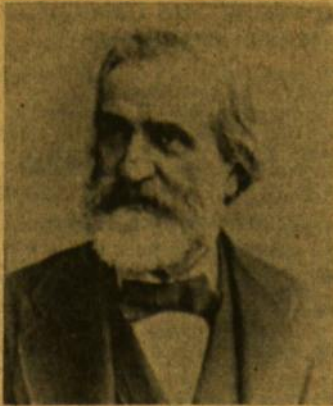
- * Dėl lietuviškos koplyčios projekto Washingtono šventovėje.
- * Verdi ir jo Requiem.
- * Pokalbis su dail. Alf. Dargiu.
- * Žvilgsnis į ispanų tremties poetus.
- * Juan Ramon Jimenez eilėraščiai.
- * B. Armonienės lietuviškoji "Paliūšas Maskvoje".
- * Po E. Kuprevičiūtės koncerto.
- * Šimtas universitetų šoka mūsų kalvė.
- * Mokyklų ir mokykloms skirtieji laikraščiai.
- * A. Tamošiūčio paroda Kanados sostinėje.
- * Kultūrinė kronika.
- * Spygliai ir dygliai.

pertuare iš 3.836 pastatymų pirmavo Verdi su 735 spektakliais. Toliau sekė Gound, Puccini, Čaikovskis, Bizet, Rossini, Rubinsteinas, Leoncavallo, Smetana, Mussogorskis, Offenbachas, Karnavičius ir 29 kiti kompozitoriai. Vokietijos ir Austrijos operose labai dažnai pastatymų gausumu po Wagnerio sekta Verdi.

Kitos kompozicijos

Verdi kūrybinis palikimas, neskaitytant operų, nėra didelis. Žymiausias jo neoperinis veikalas yra Requiem. Be to, jis yra sukūręs E-moll styginį kvartetą, keliolika dainų, keletą giesmių ir religinių kompozicijų ciklą, pavadintą Pezzi Sacri.

Manoma, kad styginį kvartetą Verdi sukūrė Neapolyje, norėdamas pajaukauti. Taip pat daroma prielaida, kad vėliau kvartetas buvo panaudotas ir patriotizmui pareikšti. XIX a. aštuntame dešimtmetyje jaunoji karta pradėjo abejoti itališkų operų garbinimu. Wagnerio įtaka kilo, ir jo veikalai rado vietą italų teatruose. Vokiečių simfoninė ir kamerinė muzika pureno platesnę dirvą Milano

Giuseppe Verdi

sluoksniuose. Verdi įrodė jauniesiems, kad jo talentas sugėbą kurti ir grynąją instrumentinę muziką, tačiau jis rašo operas pirmoje eilėje pagal savo širdies siekimus. Kvartetas nėra šedevras. Jame randama panašumo į kai kurių operų vietas, bet bendrai yra laikomas žaviu.

Pezzi Sacri yra paskutinis genijaus ilgo gyvenimo kūrybos vaisius. Jį sudaro Ave Maria, Sta bat Mater, Laudi ir Te Deum. Jame kiek atsispindi Palestrina, kurį Verdi tiesiog fanatiškai gerbė, bet harmonija yra savita. Laudi dalis yra parašyta pagal Dante žodžius. Te Deum yra sukurtas dviem choram ir orkestrui. Tai stipriausias kirinys iš viso ciklo ir savo išraiška artimiausias religinės muzikos dvasiai.

Rossini mirtis — Requiem užuomazga

Verdi nemėgo gyventi kitur. Londone oras jam kenkė, Pariziaus bulvarai jam nepatiko. Jį gavojo kaitri Italijos saulė, romantiška jūra ir sveikas maistas. Tačiau jis džiaugėsi Bellini, Donizetti, Rossini ir savo paties operų pasisėkimu kitose valstybėse.

Rossini nebuvo artimas Verdi draugas. Tai patvirtina ir laiškas, kuriame Rossini rašo taip:

Chicago Lietuvių operos chorvėdžiai kalbasi repetacijos metu apie Requiem detales: Iš kairės į dešinę: Faustas Strolia, Alfonsas Gečas, Alice Stephens ir Bernardas Prapuolenis. Nuotrauka V. Juknevičiaus

"Buvęs kompozitorius Rossini, ketvirtos eilės pianistas, siūnia laisvą garsiam kompozitoriui Verdi, penktos eilės pianistui". Būdamas komiškos operos kūrėju, Rossini galėjo ir pajaukauti, bet toks humoras didelio

draugiškumo nerodo. Vieši santykiai tarp šių dviejų asmenų buvo švelnūs, Verdi vertino Rossini, kaip žymų kompozitorių ir didelį patriotą. Kai 1868 m. Rossini mirė, Verdi sugalvojo būdą jam pagerbti ir prisi-

minti. Apie tai jis pranešė leidėjui Ricordi, kuris siūlomą planą tuojau paskelbė. Jo mintis buvo sudaryti 13-os italų kompozitorių sambūrį, kurio kiekvienas narys parašytų dalį ge-

(Nukelta į 2 psl.)

NEŽEMIŠKŲ SPALVŲ SPINDĖJIMAS

Dailininką Alfonsą Dargį, grįžusį iš Europos, aplankius

Jeigu juodvarnis ir prieš tūkstančius metų tokį patį lizdą suko, tai žmogus yra linkęs vis kitaip ką nors padaryti, sukurti. Tai ypač ryšku kūrybinių žmonių gyvenime. Vieną iš tokių, nuolat ieškančių vis naujo, pagarsėjusį ne tik mūsų, bet amerikiečių ir kitų tarpe, dailininką Alfonsą Dargį, neseniai grįžusį iš Europos, teko šio dienraščio korespondentui aplankyti. Ta proga dail. Dargis mielai sutiko pasidalinti savo įspūdžiais.

— Arčiau pažinęs jus, kaip neramos sielos menininką, sirgusį palikto gimtojo kontinento nostalgija ir pasiilgusį jo horizontų, supratau jūsų norą dar kartą pamatyti Europos krantus ir pakvėpuoti jos oru. To sentimentų jūs neslėpėte. Tačiau, manau, skaitytojams bus

įdomu sužinoti dar ir tai, kokių kitokių tikslų turėjote, vykdamas į Vokietiją?

— Mano ekskursijos į Europą ir po Europą, kuri užsitęsė 11 mėn., pirmoji eilė tikslas buvo pamatyti, kas naujo ten pasiekta meno pasaulyje per keliolika pastarųjų metų. Antra — su-eiti į salytį su vokiečių dailininkais. Ir trečia — pastudijuoti galimybes pastovesniam įsikūrimui ir darbui savo profesijoje tenai.

— Koks pirmasis įspūdis, nuvykus Europon po keliolikos metų, ir kokius kraštus teko aplankyti?

— Pastebima nepaprasta techninė pažanga. Griuvėsių jau nematyti. Namų bei modernių pastatų pristatyta žymiai daugiau, negu jų buvę prieš pastutinį karą. Kalbant apie Europą, reikia pažymėti, kad ten kultūrinis gyvenimas labai intensyvus. Pati visa Europa — ištisas muziejus. Nežiūrint pragyvenimo ir teatro bilietų brangumo (pvz. Vienos operoje vietų kainos siekia net iki 40 dol. mūsų pinigais), vis dėlto spektakliai vos talpina publiką. Koelne, pavyzdžiui, kur teko man su žmona pastoviau apsigyventi, veikia net 6 teatrai (4 dramos, 1 operos ir 1 vaikų — marionetių). Kinai mažiau mėgstami. Vokietijoje filmos daugiausia užsienietiškos. Pažymėtina puikios, aukštos meninės vertės ir be propagandos lenkų filmos. Po jų seka švedų, graikų, prancūzų, amerikiečių ir kitų. Rusų — tik retenybė. Gi pačių vokiečių filmos bankrutuoja, kaip silpnos meniniu atžvilgiu.

Maistas geras, bet brangus. Vidutinio 3 kambarių buto (70 kv. metrų) kaina — 100 dol. mėnesiui.

Kelionės po Europą gana brangios. Be Vokietijos, teko aplankyti dar Prancūziją, Olandiją, Šveicariją ir Austriją. Siūlyčiau, kas gali, nuvažiuoti į

(Nukelta į 2 psl.)

Dail. Alfonsas Dargis

Kertinė Parastė

DĖL LIETUVIŠKOS KOPLYČIOS PROJEKTO
WASHINGTONO ŠVENTOVĖJE

Spaudoje (Drauge ir Dirvoje) jau buvo paskelbtas Šiluvos koplyčios Amerikos šventovėje Washingtone projektas. Koplyčios altoriaus net du projektai — vienas amerikiečio ir vienas lietuvių dailininko Vytauto K. Jonyno, kuris yra lietuvių koplyčios komiteto patarėjas meniniams reikalams. Be Jonyno, koplyčiai išpuošti pakviesti dar dailininkas Albinas Elskus ir skulptorius Vyt. Kašuba.

Projekto aprašymo pradžioje sakoma, kad "Lietuvių centrinis komitetas, vadovaujamas vysk. V. Brizgio, parengė bendrą planą, kaip Šiluvos Marijos koplyčia savo turiniu turėtų pralabėti į koplyčios lankytoją. Suprantama, pirmoje vietoje buvo kreipiama visas dėmesys, kad koplyčia pasirinktais siužetais nuteiktų lankytoją religinio susikaupimo ir dvasinio pamaldumo linkme. Iš kitos pusės, su visu apdairumu norima sukurti lietuviškumo kalbančią koplyčią, kuri lietuviui pralabėtų savo dvasine kalba". Toliau seka smulkus altoriaus, šoninių sienų bei lubų aprašymas. Dabar belieka visuomenei pasisakyti, nes tam projektas, tur būt, ir paskelbtas spaudoje.

Sutikdami su Centrinio komiteto nusistatymu, kad koplyčia turėtų nuteikti lankytoją "pamaldumo linkme" ir "lietuviui pralabėtų savo dvasine kalba", norėtume dar stipriai pabrėžti, kad ji turėtų nuteikti lankytoją, lietuvių kaip ir ne-lietuvių, ir estetine dvasia. Tuo atžvilgiu mes kaip tik daug ko joje pasigendame. Bendras priekaištas, kad koplyčia perkrauta visokia medžiaga, ypač šoninės sienos. O perkrovimas

nėra estetiškas dalykas. Atrodo, tartum projektuotojų tikslas buvo sukrauti koplyčion visą Lietuvos istoriją bei etnografią. Štai kiek daug dalykų tik viename šoniniame paveiksle: rūpintojėlis, du angelai šalia, koplytstulpis, viena bažnyčia, kita bažnyčia, varpinė, motina prie ratelio, Mišios Vorkutoje, Sibiro maldaknygė, gyvenamieji namai (kaip teigiamas apraše), kažkokia tvorelė ir viršuje Apvalzdos akis. Tiek galima įžiūrėti paveiksle, bet tai dar, tur būt, ne viskas. Taigi panašu į etnografinį muziejų. Trūksta nebent Gedimino stulpų ir lietuviškos svirties. Tokios daugybės dalykų prigrūdimas viename paveiksle nesudaro estetiško visumos vaizdo.

Panašiai perkrautas ir kitas šoninis paveikslas, kurio centre yra šventas Kazimieras. Mūsų nuomone, norint padidinti estetinę paveikalo vertę, reikia mažinti jo apkrėvimą pvz. kad ir šitoki būdu. Palikti tik šv. Kazimiero figūrą Vilniaus bažnyčių ir Gedimino pilies fone. Kazimieras neatkiriama nuo Vilniaus, kaip Vilnius nuo pačios Lietuvos. Ir to užtenka. Tuo būdu šis paveikslas vaizduotų ir šventąjį, ir Lietuvos sostinę. Pridėjimas dar bent keturių šv. Kazimiero figūrėlių įvairiuose vaizdeliuose tame pačiame paveiksle niekuo jo nepagerina, bet estetiškai sumenkina. Sumažinus siužetų skaičių, galima būtų estetiškiau suplanuoti ir tą patį bažnyčių foną, kuris dabar atrodo, kaip labai jau realistinių bažnyčių modelių parodėlė. Bet ypač šiame paveiksle netinka karaliaus Mindaugo krikšto detalė, ir štai dėl ko. Pirmiausia vargu galima Mindaugo krikštą susieti su Vilniu, taigi ir su paveikslu, skirtu Vilniui. Svarbiausia betgi yra tai, kad pirmojo Lietuvos karaliaus krikštas yra religiniu atžvilgiu per daug svarbus įvykis, kad jam užtektų tik paveikalo detalės vietos. Todėl siūlome kitame šoniniame paveiksle rūpintojėlio vietoj pagrindinę vietą skirti Mindaugo krikštui, pirmam svarbiame religinio gyvenimo įvykiui Lietuvos istorijoje. Šalia to pagrindinio vaizdo palikti fragmentą iš Varkutos koncentracijos stovyklos ir, gal būt, kokį fragmentą iš Kražių bažnyčios gyvimo 19 a. Tuo būdu visas šis paveikslas reikšmingai vaizduotų lietuvių meilę krikščionybei nuo Mindaugo iki mūsų dienų. Visa kita iš to paveikslas, žinoma, tektų išimti. Kadangi bažnyčių bus jau daug kitame paveiksle, tai čia jų skaičiaus papildymas nereikalingas, o Rimšos vargo mokykla geriau tiktų lietuvių kultūros rūmų dekoraciniam paveikslui, nes ji iš esmės nėra religinė skulptūra.

Aplamai, šitaip, kaip projektas rodo, išdekoruota lietuvių koplyčia nelabai derintųsi su kitomis tos bažnyčios koplyčiomis, kurios nepasizymi to-

(Nukelta į 2 psl.)

Alfonsas Dargis

Kompozicija (aliejus)

SPALVŲ SPINDĖJIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Europa, kuri yra tikrai verta vis ir vis pakartotinai pamatyti.

— Užsiminėte apie aukštą kultūrinį lygį Europoje. Ką daugiau tuo klausimu galėtumėte pasakyti, kokios kultūrinės nuotaikos ten vyrauja?

— Europoj reikiams visos meno srovės. Tačiau tebevyrauja, kaip ir Amerikoje, modernus abstraktinis menas. Muzikoj taip gi jaučiamas didelis įvairumas, pradedant lengvąja bei džiazu ir baigiant klasikinę. Populiari jaunimo tarpe amerikietiška "laukinė" muzika ir to paties pobūdžio dainos. Visur galima matyti barzdutų "beatnikų". Šiaip žmonės Europoj geriau rengiasi, kaip čia. Gatvėje be kaklaraiščių nepamatysi. Televizijos programos geros: pakaitos įvairiais klausimais, vaidinimai, muzika ir t. t. Skelbių duoda tik apie 1 val. per visą dieną. Abonentai moka mėnesinį mokestį.

— Manau, daugelis bus girdėjęs apie jūsų darbų parodą Koelno mieste. Įdomu, kokius kūrinius išstatėte ir kokius vokiečių spaudos atsiliepimus spėjote išgirsti?

— Visi tos parodos eksponatai, išskyrus keletą grafikos darbų, sukurti, viešint Europoje. Paroda Koelne buvo nuo vasario 16 iki kovo 20 didelėje Börsesser meno galerijoje. Man išvažiujant, jau pora didelių paveikslų buvo nupirkti. Paveikslų kainos, noriu pastebėti, ten yra aukštesnės, lyginant jas su Amerikos. Dar neturiu žinių, kiek iš viso mano darbų Koelne nupirkti.

Kalbant apie kritikų atsiliepimus, dail. Alf. Dargis parodė keletą laikraščių iškarpų, kurias jis spėjęs gauti, išvažiudamas Amerikon, parodai tik prasidėjus. "Koelno miesto apžvalgoje" kritikas Guenter Ott šitaip charakterizuoja jo darbus: "Pirma žymė — tamsių spalvų fono naudojimas, ir antra — ypatingas išorinis jautrumas, pagautas akimi ir ranka. Liaudies meno bruožai jo grafikoje, kurie prieš 15 ir daugiau metų čia Vokietijoje buvo randami vokiečių ekspresionistuos, jau seniai užmiršti. Baltų ir juodų spalvų kontrastai jų nebuvo perimti tapyboje. Todėl Dargis Vakaruose laimėjo ypatingą meno kultūrą". Kritikas dėkingas Dargiui už jo parodą. "Šitas, kiek pavėluotas sąlytis su vokiečių publika ją nustebino". Čia kritikas primena, kad dail. Dargio darbai buvę išstatyti gausiose meno parodose visame pasaulyje. Jo kūrinių randami įvairiuose meno muziejuose, iš kurių išskiria jis ypač Moderniojo meno muziejų New Yorke.

Kitas žymus meno kritikas dr. Jappe "Koelno kultūriniam veidrodyje" (1965, III, 4) atkreipia vokiečių visuomenės dėmesį į šią išskirtinę parodą, gražiai pristatydamas Dargi, kaip šio laikotarpio žymų lietuvių menininką. Jis rašo: "Niekas netikėjo, kad Dargis pereis nuo primityvaus ekspresionizmo savo grafikoje į spalvingą transparentinį ir sunkių spalvų galingą išreiškimą tapyboje, kur sunkios, tamsios spalvos jau dominuoja". Kritikas lygina Dargi su žymiausiais menininkais, kaip Dubuffets, Wals ir Nay, tvirtindamas, kad Dargis turi savąją išraišką. "Jo kūryba pasižymi neįdomių spalvų spindėjimu ir estetiniu mistiniu pajautimu". — pažymi kritikas. — Malonu išgirsti tokius puikius pirmuosius vokiečių spaudos atsiliepimus apie paskutinę jūsų darbų parodą. Sakau pasitikėti, kadangi seniau nerajote, kiek žinau, nemaža parodų Europoje: Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje. Tai dar vienas didelis laimėjimas mūsų kultūri-

nėje kovoje. Šie jūsų paskutiniai kūriniai bus tikrai įdomūs pamatyti ir mums bei amerikiečiams. Norėčiau paklausti, kur ir kada artimiausiu laiku numatote ruošti parodas?

— Balandžio 3 Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Vėliau (dėl laiko dar nesusitarta) bus kita paroda Cape Cod (prie Bostono) Kennedell meno galerijoje. Spalio mėn. — Ithica mieste, New Yorko valstybėje. Be to, numatyta rudenį paroda Vokietijoje, Frankfurt a.M.

— Eisiu prie paskutinio klausimo. Kokios galimybės aplamai menininkui gyventi bei reikštis Europoje?

— Esu gavęs pasiūlymą dirbti Berne teatre, Šveicarijoje, kaip scenos dekoratorius. Tačiau dėl atlyginimo nesusitariu, nes nemaniau ilgiau pasilikti tenai. Vokietijoje darbo su tinkamu atlyginimu būtų reikėję dar ilgokai laukti. Jie pakankamai turi savo menininkų ir visokių kitokių specialistų. Tačiau, nežinodami gyventojų pertekliaus ir didelio jų susigrūdimo miestuose, kaip žinote, vokiečiai turi įsivežę daugiau kaip 1 milijoną svetimšalių darbininkų. Ir vis dar trūksta darbo jėgos. Šiais metais vokiečiai dar nori įsileisti apie 200,000 darbininkų. Lietuvių Vokietijoje maža. Su jais beveik neteko arčiau sueiti į kontaktą, išskyrus keletą jų.

Tačiau šikagiečiams lietuviams dabar kaip tik yra proga sueiti į kontaktą su dail. Alfonso Dargio kūryba, kurios paroda (drauge su Antano Mončio skulptūromis) šiandien 7 val. vak. atidaroma Čiurlionio galerijoje.

J. Jurskus

Skulptorius Antanas Mončys savo studijoje, Paryžiuje. Jo skulptūrų paroda, drauge su Alf. Dargio tapybos darbais, atidaroma šiandien 7 val. vak. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

DĖL LIETUVIŠKOS KOPLYČIOS PROJEKTO WASHINGTONO ŠVENTOVĖJE

(Atkelta iš 1 psl.)

čia "turtinga" ornamentika, bet užtat imponuoja savo santūriu modernizmu bei paprastumu. Dėl to labai abejotame ir "lietuviškos stilizuotos koplytėlės, išpildytos metalo reliefu būdu" būtinumu Marijos statulos fone. Aplamai, laikas mums būtų stengtis pakilti truputį aukščiau liaudies meno primityvumo lygio. Smūkeliai, koplytėlės ir pan. dalykai buvo kadaise originalus liaudies menas, bet jų kopijavimas ar imitavimas dabar nėra jokia originali kūryba. Todėl puošti koplyčią liaudies meno kopijomis bei imitacijomis reikėtų parodyti, kad dar nepakilome iš liaudies meno lygio ir neturime individualių menininkų, galinčių sukurti ką nors originalaus. Todėl vietoj rūpintojėlio imitacijos ir siūlome centrinių Mindaugo paveikslą. Jis reikš viena iš svarbiausių įvy-

Antanas Mončys

Kaimo šventė (auksuotas medis)

VERDI IR JO REQUIEM

(Atkelta iš 1 psl.)

dulingų mišių — Requiem. Veikalas buvo numatytas atlikti Rossini mirties metinėse Bologna mieste, nes Verdi tikėjo šią vietovę buvus Rossini muzikine tėviške. Po veikalo atlikimo gaidos turėjo būti užantspauduotos, padėtos archyvan ir panaudotos tik ypatingu atveju. Šis planas greitai sutiko įvai-

rius kluvinus. Rossini gimtinė — Pesaro miestas pareiškė nepasitenkinimą vietovės parinkimu ir organizavo atskirą minėjimą. Dirigentas Mariani, geras Verdi draugas, nepakliuvo į 13-os kompozitorių sąrašą ir sutiko būti atskirai rengiamo minėjimo vadovu. Jaunesnį kompozitoriai Ponchielli, Boito ir Faccio nebuvo pakviesti. Iš pakviestųjų Mercadente ir Petrella atsisakė. Sumanymas nedavė teigiamų vaisių, ir po metų visas projektas liko atšauktas. Betgi kūrinių idėja pasiliko Verdi galvoje. Jis jau buvo parašęs baigiamąjį Libera me ir suplanavęs Dies irae.

Manzoni mirtis — akstinas Requiem užbaigti

Šiam žygiui įvykdyti ji paskatino Manzoni mirtis 1873 metais. Manzoni buvo geras Verdi draugas, poetas, rašytojas, senatorius ir didelis patriotas. Ji Verdi nepaprastai gerbė, tiesiog garbino, laikė idealistu, patriotu, menininku ir moralistu. Dėl jo gilaus religingumo Verdi ji vadino net šventuoliu. Sant Agata vietovėje, dalinai Paryžiuje 1874 metais Verdi baigė rašyti savo garsųjį kūrinių, kuris buvo numatytas Manzoni mirties metinėms atžymėti.

Atlikimas ir atgarsiai

Pirmasis Requiem koncertas įvyko Šv. Morkaus bažnyčioje, Milane 1874 metais gegužės 22 d. Dirigavo pats autorius. Soprano rolę atliko Teresa Stolz, kuriai vėliau kūrinyje buvo dedikuotas mezzosoprano — Maria Waldmann. Tenoras Capponi nepasirodė tinkamai ir vėlesniuose koncertuose buvo pakeistas kitu, Bosas Maini pademonstravo didelį balsą, bet negryną intonaciją. Chorą sudarė 120 asmenų, o orkestre grojo 100 muzikantų.

Koncerto sėkmė buvo nepaprasta. Greitu laiku veikalas buvo pakartotas tris kartus La Scala teatre. Pirmąjį kartą dirigavo pats Verdi, kitus du — Faccio. Kritikai ypač išgyrė dramatinį pobūdį Dies irae dalyje ir eterinį grožį Agnus Dei, kuris yra artimiausias religinei dvasiai iš visų veikalo dalių. Veikalu susidomėjo užsienis. Greitu laiku jis buvo atliktas Paryžiuje. Pats autorius vyko jo diriguoti. Vieton numatytą 4 koncertų teko duoti aštuonis. Londone Requiem buvo atlikta 3 kartus, dalyvaujant 1,200 dainininkų chorui. Milžiniška pasisekimą veikalas turėjo Vienoje, kur Verdi buvo ypatingai

patenkintas puikiu choru ir dariniu orkestru.

Minint Verdi 150 metų gimimo sukaktį 1963 metais Requiem buvo išpildytas Lucernoje, Šveicarijoje, Karajan diriguojant. Soprano partiją atliko Price, mezzosoprano — Ludwig, tenoro — Zampieri ir bo-so bulgaras Chiaurov, mums jau girdėtas Chicagos Lyric operoje. Kritikas Ruppel atsiliepė labai palankiai. Didingą įspūdį jam padarė Dies irae, Tuba mirum ir Agnus Dei dalis. Teisimo, baimės, nusivylimo, maldavimo, vilties ir malonės efektai buvo ryškiai atvaizduoti orkestre ir balsuose.

Prasmė

Kai kam kyla klausimas, ar Verdi Requiem pasirinkimas žuvusiems už Lietuvos laisvę prisiminti ir pagerbti yra prasmingas. Lietuvių kompozitorių repertuare šios rūšies ir tokio masto kūrinio nėra. Labai yra kalta rusų carų valdžia, kuri smaugė mūsų tautos laisvę, draudė spaudą ir tuo pačiu muzikinę kūrybą. Kai Verdi kūrė Requiem, mūsų spauda buvo uždrausta, o pirmieji muzikos kūrėjai dar tik motinų dainuojamų lopšinių klausėsi. Jeigu žuvusiųjų už laisvę pagerbimas apsiribotų tik gedulingomis pamaldomis, tuomet tikėtų ir Sausnauko Requiem mišios, kurios yra sukurtos grynai religinės muzikos dvasioje. Bet kada minėjimas vyksta didelėje koncertų salėje, Verdi Requiem pasirinkimas, yra visiškai tikslus. Šiame kūrinyje pilniausiai spindi dramatinė išraiška, atitinkanti gedulingų mišių liturginiam tekstui. Gal tik Berliozi to paties vardo kūrinyje prilygsta dramatinės ekspresijos gilumui. Mūsų laikais šis Verdi veikalas

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedijos, Protėstas
Aparatų-Protezai, Med. bandai, Spec. pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PProspect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Seštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai primami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. Walbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti MI 8-0001

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3, trečiadienis uždaryta. Antradienis ir penktadienis vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-03 ir California
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadienis 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4043
Resid. telef. Walbrook 5-5048

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.
Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225

DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9, val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v. Seštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius prima pagal susitarimą

DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD, MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

daugiausia būna atliekamas ne maldos namuose ar operų teatrose, bet koncertų salėse.

Verdi parašė šį nemirštamą kūrinių vieno asmens atminimui. Bet po stipraus pasisekimo ir paplitimo įvairiose šalyse, veikalas virto pasauliniu. Atiduodant garbę kūrėjui, kaip italui, galima teigti, kad kūrinyje yra tapęs visų kultūrinių tautų muzikiniu turtu. Šiandien mokindamiesi vokiško Edition Peters leidimo tekste randame: Dona eis, Domine, Taigi, Viešpats yra maldaujamas suteikti amžiną ramybę jiems — visiems, lygiai taip pat ir lietuvių laisvės kovose kritusiems.

Minėtinas ir dvasinis ryšys.

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Sešt. 12-3 v. p. p. Trečiadienis uždaryta

WA 5-2017
DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2737 West 71st Street
VAL. kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Seštad. nuo 10 iki 12 valandos. Trečiadienis uždaryta. Pacientus prima pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-3230
Namų — rez. JAKŠEVIČIUS
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K S A
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6090, res. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šešt. uždaryta.

Tel. GRevehill 6-1595
DR. ALDONA JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienį, uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso PR 6-1795, Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. Pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 p. p., 8:30-3:30 val. vak. Seštad. 12-4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienį, Seštadienis 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7150 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakaro. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Res. tel. 259-2919

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4733
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 5-8 antr., penkt. 1-4. Priimtinėja tik susitarus.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštad. 9 v. r. — 2 p. p. Trečiadienis uždaryta.

Pats Verdi buvo didis laisvės kovotojas. Jo sukurtos revoliucinės kovos dainos žadino kovingumo dvasią. Panašiai ir mūsų partizanų dainos stiprino juose ugningą ryžtą. Verdi vardė buvo kovos simbolis italams. Šūkis "Viva Verdi" reikė ne tik žodinę prasmę, bet ir pavardėje sutapimo dėka iniciąlas, kurie skelbė "Viva Vittorio Emmanuel, Re d'Italia".

Tegul Requiem rūstūs ir džiaugsmingi akordai pagerbia amžinam poilsui išvykusius laisvės kovotojus, o Vilniaus Varpų simfoninės kantatos viltin-gas skambėjimas tegul skelbia pasauliui, kad Lietuvos laisvė dar tebėra surakinta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Tel. of. ofiso: Pullman 5-0706
Namų: BEvery 8-3940
Priėm. val. kasdien 6-8 v. v., Sešt. 1-3 p. p. ir treč. uždaryta.

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600
DR. C. K. PAULIS
Diagnostika ir Vidaus Ligos
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarus telefonu.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7097
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CE 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priėmimo šv. Kryžiaus ligoninė
VAL. Pirmad., antr., ketv. penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6 v. v. Seštad. nuo 2-4. Trečiadienis ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir optikais akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL. 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien trečiadienis uždaryta; Seštadienis nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. Tel. PR 6-0730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 6-4410
Rez. tel. GRevehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. p. Trečiadienį ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. OLIffside 4-2896
Resid. telef. Walbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos kiekvieną dieną 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadienis ir sekmadienis uždaryta, primama pagal susitarimą. Seštadienis nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1225 ar PR 6-5577
Ofiso val. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Sešt. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6105
DR. V. P. TAMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmą ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir šešt. uždaryta

Telefonas — GRevehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VAL. kasdien 1 iki 4 val. Seštadienis uždaryta

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8. Seštad. nuo 2 iki 4 v. Treč. ir sekm. tik akubaliai atvejaus ir susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3159
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

Žvilgsnis į tremties poetus

Dr. Birutės Cipliauskaitės knyga apie vienetą ispanų naujoje poezijoje

POVILAS GAUCYS

DRAUGO skaitytojams gerai žinoma iš jos straipsnių apie Ispaniją, ispanų poetus ir rašytojus, o taip pat ir iš kai kurių ispanų poetų vertimų dr. Birutės Cipliauskaitės, profesoriaus, janti Wisconsin universitete, gavusi "Bryn Mawr College" ir Kanados moterų federacijos stipendijas, ją įgalinusias atsidėti ilgesnėms studijoms, parašę habilitacinį darbą daktaro laipsniui gauti, kurį žymiausias ispanų literatūros žurnalas INSULA leidykla Madride išleido vardu "Vienatvė ir šių dienų ispanų poezija".

Tai stambus, kruopščiai paruoštas darbas, kurį trumpa apžvalga nelengva aptarti ne vien dėl jo apimties, bet taip pat ir dėl jo specialumo. Šiaip ar taip pirmiausia malonu pažymėti, kad jaunoji profesorė, dirbdama mokymo darbu, randa laiko ir studijoms, kurias, kad ir nuolat stovįs, gali rasti žymiausiame ispanų literatūros žurnaluose. Šalia to ji neniekina ir savo gimtosios kalbos, nes, kaip minėjau, rašo Draugui, Aidams, Moteriai ir kitiems mūsų spaudiniams.

Vienatvės temą užtinkame kiekvienos tautos poezijoje, tačiau ypatingai ispanų lyrikoje. Dr. B. Cipliauskaitė nagrinėja išimtinai ispanų mūsų laikų poetus, pradedant Unamuno egzistencine vienetu, kuris tarp kitko tvirtina, kad "jeigu nemo-kame vienas kito mylėti, tai todėl, kad nemokame būti vieni". Unamuno, begalvodamas apie vienetą, prieina kitą, dar svarbesnę problemą: nemirtingumo. Joje mato dar didesnį pagrindą žmonių solidarumui, nes ji kelia klausimą: kas bus su manim, su tavim ir su visais kitais, mums numirus? Unamuno manymu vienetą esanti didelė socialumo mokykla, ir kad kartais esą naudinga nūtolėti nuo žmonių, norint geriau jiems patarnauti. Nelaimingas žmogus, sako Unamuno, jeigu jis nuobodžiauja, turėdamas keletą dienų vienas išbūti laisvoje gamtoje. Jeigu ji gerai suprasta, vienetą, anot jo, yra didžiausias geris, nes ji yra apvaisinanti ir išlaisvinanti. Susitelkimas ir apmąstymas visad veda į veiksmą, į svarbių sumanymų įvykdymą. Plačiai išnagrinėjusi Unamuno santykį su vienetu, autorė daro išvadą, kad Unamuno nepasiekė Heideggerio skausmo gelmių. Heideggerio žmogus gimsta su skausmu ir skausmui, nesitiki nemirtingumo ir lengvai paskęsta niekybėje. Unamuno priešingai: išsižadėti kovos už nemirtingumą reiškia bailumą, neverta žmogaus vardo. Toji kova sušvelnina ir vienetą jausmą mirties akivaizdoje.

Kitas žymus ispanų poetas Antonio Machado autorės apibūdinamas kaip "besilijęs vienišasis". A. Machado ieškojo išsivadavimo iš vienetų Dievo ir artimo meilėje. Vienamė lais-kę Unamunui jis rašė: "Brolišk-meilė mus atpalaiduoja nuo vienetų ir veda į Dievą. Kai įsitikinu, kad yra kitas aš, kuris nėra tas pat aš, nei jis yra mano kūrinys, matau, kad Dievas yra ir kad turiu jį tikėti, kaip tėvą". Tačiau nežinia, dėl kokių kliūčių A. Machado šito trokštamo bendravimo nepasiekė. Jis tyliai tremtyje mirė vienišas.

Vieną pačių didžiųjų ispanų poetų Juan Ramon Jimenez autorė apibūdina kaip laimėjusį trokštama vienetą. JRJ buvo įsitikinęs, kad tai, ką jis daro, tarnaus ne jam vienam. Iš visų galimybių jis pasirinko visišką atsidavimą kūrybai. Kaip aske-tas, jis atsisakė visų gyvenimo malonumų, kad galėtų būti arčiau savo paskirties. Laimėti vaisiai rodo jo pasirinkimo tikrumą. Savo vienetą jis jau-

čias bendraujęs su kitais. Lai-kinius santykius iškeitė į kitus, kurie patvers amžius. Iš visų šių dienų poetų JRJ išsiskiria savo vienetą pilnybe.

Tremtyje tebegyvenantį poetą Jorge Guillen B. Cipliauskaitė aptaria kaip vienetą nei-gėją. Jeigu anksčiau minėti trys poetai linko į vienetą, J. G. ją visiškai atmetė. Jam didžiausią malonumą teikia tikrovė, o tikrovėje žmogus niekad nesti vienas. Nutraukimas ryšių su pasauliu jam atrodo grynas nuostolis. Jo širdyje vyrauja šviesa ir džiaugsmas, o jie prašo-si būti pasidalinami su kitais. Jeigu J. G. dainuoja, tai tik to-

paturtino naujomis galimybėmis. Neskaitant kasdien vis stiprėjančio ilgesio, iškyla svars-tymai dėl ištremto žmogaus bū-ties autentiškumo. Tremtinių gyvenimas mums parodomas kaip sulaužytas ir neišvengiamai vedas į dar liūdną mintį: mirtį svetimoje žemėje.

Ištremtas žmogus jaučia drau-gystės reiką dar giliau, negu gyvenęs normalų gyvenimą. Jis prarado ne tik medžiaginius turtus, bet neretai ir tikėjimą žmogiškom vertybėms. Todėl draugiškumo ryšiai tarp paties likimo paliestųjų išaukštinami beveik mistinėm poemom, ku-rios ir sudaro gražiausią trem-ties poeziją. Jos pilnos prarast-tėvynės paveikslų ir laimin-go gyvenimo prisiminimų. Pas-kai kuriuos poetus ši tema tam-

El Greco (ispanų dailininkas, 1541-1614)

Toledo (detalė)

dėl, kad netelpa savyje, kad pilnatvė liejasi per kraštus ir ji skatina leisti ją išgyventi ir ki-tiems.

Bestudijuodama šiuos mūsų laikų originaliausių vienetų aspektus, autorė neaplenkia ir tremtinio vietovės. Nors Ispani-jos istorijoje yra buvęs ne vie-nas masinis pasitraukimas iš krašto dėl politinių priežasčių, dabartinis yra pirmas toks atve-jas, kada Ispanija prarado be-veik visus savo geriausius poe-tus. Ir toji tremtis užtrunka li-gi pat jų mirties.

Per visus tuos metus stipriaus-iai girdimas balsas yra ilge-singas raudojimas dėl prarastos tėvynės. Tuo būdu vienetą čia įgauna ilgesio pobūdį. Ši tremtis taip pat skirtinga nuo kitų: dau-guma tremtinių poetų įsikuria Ispaniškoje Amerikoje, todėl jų liūdesį bent kiek suminkština ta pati kalba ir gimininga aplinkuma. Ir kadangi tremtis tę-siasi dešimtmečiais, jie išgyvena to paties jausmo įvairias fazes. Jie paliko savo kraštą jauni. Tada jie buvo karingi ir piktai. Metams bėgant, aprimo bei su-brendo. Tas pats jausmas dabar išsakomas švelniai ir giliai.

Bendrai, dr. B. Cipliauskaitė pastebi, kad pilietinis karas ir tremtis sudaro labai svarbią kryžkelę ispanų poezijos raido-je. Dešimtmetį prieš pilietinį karą žydėjo įvairios poetinės mokyklos: krecionizmas, sur-realizmas, kulteranizmas, kurios labiausiai rūpinosi estetiniais ir formos klausimais. Žmogiškos vertybės buvo beveik visiškai pamirštos. Tais laikais nebuvo galima kalbėti apie vienetą jausmą.

Naujoji vienetą, susidariusi su tėvynės palikimu, šia temą

pa vienetą ligi gyvenimo pa-baigos.

Jie visi jaučia skriaudą, visi skundžiasi negali įleisti šaknų į naują tėvynę. Žmogus be lyg-svaros yra nelaimingas ir maiš-tingas prieš likimą. Skausmas vis stiprėja pagal tai, kaip grį-žimo galimūmai mažėja. Prisi-minimai jiems neleidžia sutapti su juos priglaudusiais kraštais. Jie tolydžio lygina savo gyve-nimą ir jų didžiausias rūpestis — neužmiršti nė mažiausių sa-vo buvusio gyvenimo tėvynėje smulkmenų. Būdami pilnai su-brendę, įsikimba į tai, kuo yra buvę, o ateitis jiems tiek terū-pi, kiek leidžia atnaujinti per-trauktą gyvenimą.

Ispanų poetams tremtiniais gyvenimas atrodo nelyginant mirtis. Tačiau nė vienas jų sa-vo noru nenori mirti. Jeigu jie protestuoja prieš gyvenimą sve-timoje šalyje, dar skaudžiau jiems atrodo amžinai būti joje palaidotiems. Šis bruo-žas, pastebi autorė, yra labai būdingas visiems vi-šų laikų ir tautų tremtiniais. Prisirišimas prie gimtos žemės stiprėja, besitartinant paskutinei kelionei Vicente Llorens savo studijoje "Apie tremtinio su-grįžimą" rašo: "Mirtis tremty-jie pirmiausia reiškia žlugimą vienetą matomos vilties, pa-laikančios jo gyvenimą — grįž-i-mo į tėvynę". Jiems liūdna mir-ti, matant, kaip dingsta vienin-telė viltis, palaikiusi visą jų gy-venimą, mintis, kad, gal būt, niekad nebus prisiminti gimtoje žemėje, kartėlis, žinant, kad tremtis slėgs netgi jų kaulus. Pačios mirties jie nebijo, nes ja-matė labai iš arti karo metu.

Žymus poetas Luis Cernuda, neseniai miręs Meksikoje, ap-

dainavo tremtinio vienetą ir labai dažnai grįždavo prie mir-ties temos. Daugely savo poe-mų mirtį vaizdavo kaip bašią bausmę. Nes anot jo, "gyventi reiškia būti vienetą kartu su mirtimi".

Tremtyje gyvenančio rašyto-jo širdgėla yra dviguba: jis ne-gali pilnumoje bendrauti su vie-tiniais ir gyvena nuolatiniame baimėje, kad netgi ir jo vidinis balsas kurį nors dieną nutils, praradęs išraiškos priemones. Todėl ir rašo kiek įstengdami daugiau. Nes poeto žodis yra ne tik darbo medžiaga, bet kartu ir jo egzistavimo sąlyga.

Autorė, baigdama savo gra-žią ispanų tremties poetų studi-ją, pastebi, kad karas ir trem-tis visus poetus paskatino kelti egzistencines problemas, kurių jie anksčiau beveik nekėlė. Jie pradėjo ieškoti dvasinių turty, o šis ieškojimas juos atvedė prie Dievo. Prieš pilietinio ka-ro pradžią Dievas visiškai nefeig-ravo daugumoje poezijos kny-gų. Dabar gi, tremties prislėgti, jie sugrįžta prie jo.

Baigdamas šį trumpą skaity-tojų supažindinimą su dr. B. Cipliauskaitės veikalu, norėčiau paraginti visus ispaniškai skai-tančius susipažinti su šia gra-žia, lengva kalba parašyta kny-ga, juo labiau, kad autorė savo nagrinėjimus paryškina apta-riamųjų poetų gausiais lyrikos pavyzdžiais, kas skaitytoją ne tik žavi, bet ir leidžia jam gi-liau pažinti reikalo esmę. Kar-tu norisi ir palinkėti, kad ji, kaip šiuo metu gal vienintelė gerai pažįstanti tiek ispanų, tiek lietuvių poeziją, parašytų kad ir trumpesnę studiją apie mūsų naująją poeziją ir duotų jos vertimų. Tuo ji didžiai pasitar-nautų mūsų poezijos išvedimui į ispaniškai kalbančius kraštus.

● Kovo 6 d. Lietuvoje miręs kompozitorius Zigmąs Alek-sandravičius buvo baigęs Kau-no konservatoriją, tobulinasi užsienyje ir, 1937 m. perėjęs dirbti į Kauno konservatori-ją, dėstė vargonų specialybę. Per-sikėles į Vilniaus konservatori-ją, joje dėstė muzikos teoriją ir specialiąją harmoniją. Z. Aleksandravičiaus mokiniais yra kompozitoriai V. Bauminas, V. Paltanavičius ir kiti. Miręs mu-zikas pasižymėjo ir kompozici-koje — jis yra parašęs simfo-ninę poemą "Anykščių šilelis", simfonines variacijas, be to, vis dar nepastatyta operą "Danu-tė" (pagal Maironio tekstą).

ILGAS KELIAS IS VERGIJOS I LAISVE

Plačiai nuskambėjusios knygos lietuviškąją laidą pasitinkant

PALIK AŠARAS MASKVOJE. Barboros Armonienės atsiminimai, surašyti Algirdo L. Nasvyčio. Vertimas iš anglų kalbos išleisto J. B. Lippincott Company (Philadel-phia ir New York) leidyklos ori-ginalo. Išleido Viltis. Knyga 254 psl. 8x5 1/4 incho formato, kainą 3 dol. Gaunama "Drauge".

*

B. Armonienės - A. Nasvy-čio knyga "Palik ašaras Mask-voje" yra ne pirmoji knyga, ku-ri pirmą pasirodė ne lietuvių kalba. Suinteresuotieji turėjo su šia knyga pirmą susipažinti angliškai. Gal daugiau kaip prieš dvidešimtmetį I. Seiniaus kny-ga "Raudonasis potvynis ky-la" buvo išėjusi švediška ir tik vėliau pasirodė lietuviškai. Sū-duvio knyga "Vienų vieni" pir-mą pasirodė vokiškai. A. Macei-nos knyga "Niekąybės paslap-tis" pirmą pasirodė vokiškai, o paskui lietuviškai. Jeigu pasta-rosios knygos pasirodymas lie-tuviškai vėliau yra lietuviams tam tikra prasme nuostolis, tai Armonienės, Seiniaus ir Sūdu-sio knygos pasirodymas pirma kitomis kalbomis buvo didelis pelnas Lietuvos laisvinimo at-

L. GALINIS

—o—

žvilgiu. Šalia kun. J. Prunskio "Fifteen Liquidated Priests in Lithuania" Armonienės atsimi-nimai angliškai buvo vienas svarbiausių ir labiausiai reikš-mingų faktų. Kaip amerikiečiai domisi tais įvykiais, rodo ir tai, kad kun. Prunskio knyga išti-sai perspausdino kongreso ko-miteto išleistas leidiny "Baltic States Investigation". B. Armo-nienės angliškoji laida taip pat sukėlė didelį anglosaksų, o ir Lotynų Amerikos skaitytojų susidomėjimą, ir čia tenka pa-sakyti, kad mūsų plunksnos žmonės vieni ir be jokių politi-nių veiksmų pagalbų šitaip sėk-mingai kovoja už savo tautos laisvę.

Suprantamas amerikietės susijaudinimas

Lietuviškame knygos leidime Aldona Augustinavičienė savo įvade pažymi, kad Mrs. Robert Gailford North savo laiske rašo: "Palik ašaras Maskvoje" man atėmė žadą, tai pasibaisė-

PAVASARIS

Man visa niekai
kai aš turiu savo kūną ir sielą!
Pracitis? Tenugrimsta!
Dabartis? Taip, pracina!
Ateitis?..

Niekas iš manęs neatėmė nieko, nieko;
aš nedaviau niekam; niekam neduosiu nieko,
jeigu turiu savo kūną ir sielą!
Pražuoga? Iškleisk sparnus!
Saugomas? Nėr tokių mūrų!
Susikrimta?..

Man visa niekai,
kai turiu savo kūną ir sielą!

MEILĖ

Nenumirei, ne.
Atgimsti
kiekvieną pavasarį su rožėmis.
Kaip ir gyvenimas, turi
savo senus lapus;
turi savo sniegą, kaip
gyvenimas.

Tačiau tavo žemė,
meile, yra nusėta
giliais pažadais,
kurie išpildys netgi pačiam
užmiršime.

Neprasminga, kad manęs nemyl!i
Kurį dieną malonus vėjelis sugrįš į sielą,
debesis žemų žvaigždžių,
meile, apgaubsi jausmus,
nekalbus, kaip ir pirmą kartą,
nes esi tyra, esi
amžina! Tave pamatyti
baltu būriu mėlėje grįžta
švelnūs karveliai, kuriuos laikėme mirusiais...
Praveri vienai vieną žiedą su naujais lapais...
Naujais liežuviu paausuoja mirštantį šviesą...
Meile, esi amžina,
kaip pavasaris!

MIRTIS

Gyvenimas, dieviškasis gyvenimas!
Kiekviena valanda — naujas malonumas,
nepažinto dalyko — laimės ar skausmo —
amžinas mokymasis,
iš gėlės kartėlyje, iš šviesos vaizuje,
iš almens vėjuje:
meilės ir grožio!

Koks, užsimirštant kas naktį,
atgaivinto rytinio atsiminimo troškimas!

Ir paskui, galiausiai, — koks džiaugsmas! —
Tinkamu laiku aukščiausias malonumas,
— saulėleidis, amžina aušra! —
Begalinės mirties paslapties įvykdymas,
* * *

Tave nuskabiau, kaip rožę,
kad pamatytčiau tavo sielą,
ir jos nemačiau.

Tačiau visa aplinkui
— žemių ir jūrų horizontai —
visa, netgi begalybė,
prisipildė beribe
ir gyva esme.

Išvertė P. Gaudys

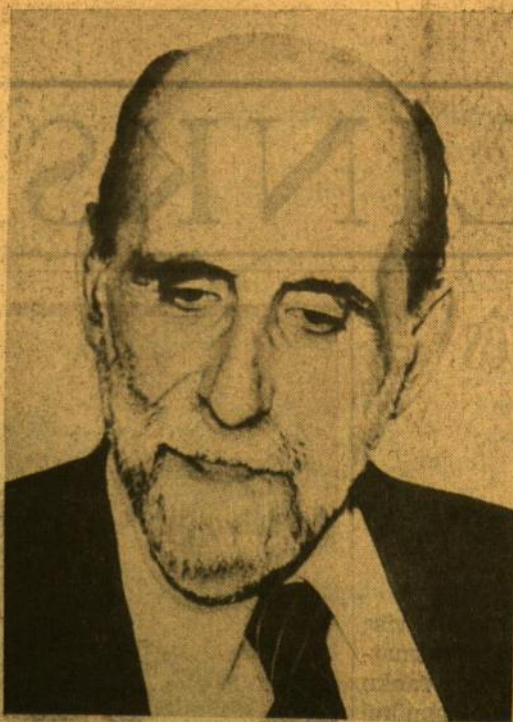
Juan Ramon Jimenez yra vienas iš ryškiausių 20 amž. ispanų poezijos atstovų. Poetas gimė 1881. XII. 24 Moguer'e (Ispanijoje) ir mirė 1958. V. 29 San Juan'e (Puerto Rico). Kupina alsuojančios gamtos ir subtiliausio žmogaus sielos virpėjimų Jimenez'o lyri-ka turėjo didelės įtakos visai naujai ispanų poezijai. Poetui 1956 metais buvo paskirta ir pasaulinį pripaži-nimą pabrėžianti Nobelio premija.

dus. Vargu ar kam gali ne-byrėti ašaros, skaitant, kaip de-šimtmetis berniukas, Armonie-nės sūnus, atneša motinai su-daręs siuntinį, kuri nubausa il-gam kalėjimui. Amžinas netik-rumo jausmas, vaiko meilė, ko-munistinių tironų beširdiškumas skaitant spaudžia ašaras. Ir sunku jas bėpalikti Maskvai.

Sistemos sugadinti

Sibiro kančios ir nuolatinis teroras gal nebūtų tokie baisūs, jei šitame pragare patys žmonės išliktų nepaliejami piktos. Šioj sis-temoj žmogus lieka vilku. Ne vienas ir lietuvis pataikavo ko-munizmui ir apsunksino ištrem-tųjų dalį. Iš kitos pusės ran-dame kai kurių asmenų nuosta-bų giedrumą, ir maloniai nutei-kia net nuotrauka, kurioj prie Sibiro ožkyčių stovi besisąpsau-čios moterys. Jos nepozavo da-bartinei knygai ar amerikiečių laikraščiams, bet šypsojos iš savo skurdo. Šventiška grau-džiai nuteikia ir Kalėdų šven-čių metu Sibire nusifotografavusios moterys. Atskiri šviesūs faktai, paillustruoti tokiom graudžiom ir giedriom nuotrau-kom, kaip tik leidžia džiaugtis ir tuo, kad daug lietuvių nepa-lūžo, kad išliko savo dvasia tvirti. Ir tų, kuriuos sistema sugadino, tebuvo mažuma.

Knyga parašyta paprastai, kad kiekvienas, tiek angliškai, tiek lietuviškai skaitęs, be jo-

Juan Ramon Jimenez

PILNUTINIS PAVASARIS

Mano motina, žeme,
vėl patapai žalesnė,
pilnesnė, gražesnė!!

Tuo gi tarpu aš, tavo
sūnus, su gausniais
sausais lapais gyslose.

Mano motin, žeme,
visad būki jauna,
o aš tenumirštu!

O tuo gi tarpu tu, mano
motin, prisidaigink daugiau
žalių lapų kojose.

VIENATVĖ

Jūra, tavyje yra viskas, ir vis tiek,
lyg be savęs esi, tokia vieniša.
Taip visad toli nuo savęs pačios!

Kas akimirka tūkstančiais žaidžų atsiveri,
kaip mano kaktą,
tavo vilnys bėga, kaip mano mintys,
grįžta ir bėga, ir vėl grįžta,
besibūnuodamos, atsiskirdamos,
amžinam susipažinime,
o jūra, ir užmiršime.

Tu esi, ir to nežinau,
tavo širdis plaka, ir tu jos nejauti...
Vieniša jūra, kokia vienetą pilnybė!

MANO VIETA

Paskutinis ir ramus vakaras,
trumpas, kaip gyvenimas,
viso, ką mylėjau, galas.
Aš noriu būti amžinas!

Prasiskverbdoma per lapus,
saulė, jau kaip varis, ateina
sudeisti mano širdies.
Aš noriu būti amžinas!

Groži, kurį esu matęs,
jau niekad nebeįsnyki!
Nes esi amžinas.
Aš noriu būti amžinas!

Barbora Armonienė

(Nukelta į 4 psl.)

Balandžio 4 d., sekmadienį, 3 valandą po pietų
MARIA HIGH SCHOOL AUDITORIJOJE
Tarp. Teatras liet. kalboje stato Fr. Lehara operetę

Bilietai gaunami: Marginiuose, 2511 W. 69th St., J.
Karvelio prek., 2715 W. 71st St., Viršilio kr., 858 W.
33rd St., Cicero J. Stangenberg kr., 1447 S. 50 Ave.

LINKSMOJI NAŠLĖ

Solistai: KRISTINA BARTULIS, ALGERD
BRAZIS, Gerdalina Mikuzis, Paulius Po-
korni, Edvard. Radvila, Vacys Petrauskas
Orkestras ir Choras — Chicago Lyric Operos Nariai.
Baletas — Keith Allison.

Po Elenos Kuprevičiūtės koncerto

Išpūdžiai ir pastabos

JUOZAS STROLIA

Nekaltai pradėtos Marijos se-
serų kongregacijos Chicago rė-
mėjų suruoštas smuikininkės
Elenos Kuprevičiūtės koncertas,
įvykęs Jaunimo centro salėje
praeitą sekmadienį, sutraukė di-
doka būrį lietuviškos publikos.
Nors Chicagoje — kurią kai kas
vadina lietuvių sostine — jos
galėjo būti ir daugiau.

Pasiaukojimas saviškiams

Koncerto programa solistes
buvo sudaryta iš įvairaus laik-
mečio žymių kompozitorių smui-
ko muzikos kūrinių. Su tokio
lygio muzikos programa be svy-
ravimų būtų buvę galima rody-
tis didžiųjų koncertinės publi-
kos centrų estradose. Tad ne-
perdidelė Jaunimo centro salė,
su koncertams nepritaikyta sa-
vo akustika ir su tos salės sek-
madienio igula, darė išpūdžio,
kad tai yra didelė artistės do-
vana. Į mūsų auditoriją atneši-
mas ankstybojo prancūzų im-
presionizmo atstovo Maurice
Ravel ir belgo E. Ysaye smuiko
sonatų buvo ne tik maloni staig-
mena visiems smuiko muzikos
mėgėjams, bet tai rodė taipgi
didelį solistes pasiaukojimą sa-
viškiams.

Programą perbėgant

Smuikininkė Kuprevičiūtė tu-
ri tvirtą, beveik vyrišką, toną,
puikią kantileną ir dvigubų to-
nų tikslumą, todėl pirmoji stam-
baus kalibro programos dalis,
pradėta su tam tikru nedraisiu
susilaikymu, netrukus buvo at-
skleista pilname josios grožioje.
Įdomiai nuskambėjo Ravelio
smuiko sonata su fortepijonu,
o dar turtingesnė pasirodė gar-
saus belgų smuikininko — kom-
pozitoriaus Eugene Ysaye so-
nata, parašyta vienam smuikui
solo.

Antrąją programos dalį su-
darė smulkesni kūrinių arba
stambesnių kūrinių atskiros da-
lys. Šios dalies pradžioje girdė-
jome melodingą 17-jo amžiaus
florentiečio kompozitoriaus Ve-
racini Largo. Daug šio kompo-
zitoriaus kūrinių beveik baigia-
ma užmiršti, tik gausių jo so-
natų lėtosios dalys dažniau
smuikininkų būna išpildomos
dėl gražių melodingų jų kanti-
lenų. Vieną jų turėjome progos
išgirsti ir šiame koncerte.

Garsusis italų smuikininkas
Nicolo Paganini, kaip kompozi-
torius, nebuvo pažangus. Savo
kūriniuose jis neišnaudojo net
tų ano meto pažangesnės har-
monijos priemonių, bet, kurda-
mas savo muziką labai papras-

tute konvencine harmonija, visą
svorį buvo sudėjęs į prašmat-
nią ir ugningą abiejų rankų
techniką. Iš vieno jo smuikui
parašytojo koncerto paimtas
"Campanella" (Varpelis) šiame
koncerte buvo smuikininkės at-
liktas puikiu, beveik Spohro
klasikos stiliumi, bet mums no-
rėjosi pajusti jame daugiau pa-
ganiniškos ugnies, plačiau už
spohriško klasicizmo ribas ir
išgirsti tikrai "varpeliškai"
skambančius smuiko flažeoletus,
sudarancius visą šio veikalo pa-
grindinę esmę.

Savotiškai įdomiai nuskambė-
jo Samuel Gardner "Trouba-
dour", o dar įdomesnis buvo Ju-
liaus Gaidelio "Pavasario šo-
kis". Tai įdomus naujosios, mo-
dernios krypties produktyvus
lietuvių kompozitoriaus kūrinys,
tinkamas parodyti bet kurioje di-
diesių koncertų estradoje.

Tašką pastačius

Šioje vietoje norėtusi dar sy-
kį pasidžiaugti labai kultūringa
koncerto programa ir smuiki-
ninkės meistrisku jos išpildymu
ir pastatyti tašką. Tikrai pro-
gramos užbaigoje įrašytasis Jo-
hannes Brahms "Vengrų šokis
Nr. 1" tuomet pasilikty su
klaustuku. Šis vokiečių kompo-
zitorius yra labai didingas savo
simfonijose, piano koncertuose,
savo optimistiškame Requieme
ir vieninteliame savo smuiko
koncerte, bet jo folkloriniai kū-
rinėliai, pavadinti vengrų šo-
kais, beveik siejasi su kabareti-
ne ir su daugeliu mūsų tautie-
čių žinoma Budapešto čigonų
muzika. Šis kūrinėlis bisui bū-
tų galėjęs tiktai, kaip tiko Schu-
mann su slopintuvu išpildytas
muotaiingas romantiškas kūrī-
nėlis, bet vargiai, ar jis tiko
rimtos programos užbaigiamuo-
ju numeriu. Čia persi tiki vie-
na prielaida, kad šis programos
nukrypimas pačio pabaigoje į
lengvesnio žanro pusę buvo pa-
darytas sąmoningai, atsižvel-
giant į mūsų lietuviškos publi-
kos skonį. Mūsų gerbiamoji
viešnia solistė, tur būt, bus gir-
dėjusi, kad mūsų publika nėra
labai uoli aukšto lygio instru-
mentinių koncertų lankytoja,
kad ji urmu suguža ir ligi bria-
nų pripildo sales kabaretinio
lygio džiazbando Liverpoolio ap-
šepusių vyrų koncertuos, to-
dėl visiems patenkinti tiko ir
minėtasis vengrų šokis.

Papildomai liečiant patį pro-
gramos išpildymą, negalima ty-

Elena Kuprevičiūtė smuikuoja Vytauto Mačernio minėjime New Yorke
Nuotrauka Vyt. Maželio

lomis praeiti ir pro kitą šio kon-
certo dalyvę amerikietę viešnią
Gertrude Kuehfuhs, kurios ide-
alus piano akompanimentas di-
džia dalimi bus prisidėjęs prie
meninio koncerto, pasisėkimo.
Sveikintinos ir visos šio puik-
aus koncerto rengėjos — rengė-
jai.

Kada pagaliau ir mūsų publika
susipras?

Abi viešnios koncertantes mū-
sų publika priėmė šiltai ir ap-
dovanojo gėlių puokštėmis. Ta-
čiau negalima būtų tvirtinti,
kad, smuikininkei atliekant pir-
mąją programos dalį, tas mūsų
publikos šiltumas ir kiekvienoj

vietoje sonatų vidury, kad tik
muzika trumpam pritildavo, ne-
šykštėjimas katučių, būtų bu-
vęs labai sveikintinas reiškinys.
Dar blogiau, kai tie prisiekę
plojikai ima, nebe pašnabždomis
piktintis kitais koncerto klau-
sytojais, kurie nepriklauso kla-
kerių organizacijai ir nėra nu-
sistatę ploti, nenutilus paskuti-
niam muzikos kūrinio garsui.
Tuomet, ir nenoromis, reikalas
primena įvykį su rusų poetu
Puškinu, jam syki užklydus į
vieną salę, kur tuomet dainavo
išgarsėjusi rusų bulvarinių ro-
mansų dainininkė Aksakova.
Už poeto nugaros sėdėję du jau-

ni leitenantai po kiekvieno dau-
giau dviprasmiško romano dai-
nininkei isteriškai plojo. Kadan-
gi Puškinas iš viso neplojo, tai
abu dainininkės garbintojai pus-
balsiu jį išvadino chamu. Tu-
omet poetas atsikukęs tarė į
juodu: "Aš esu Aleksandras
Puškinas ir už žeidimą čia pat
jums duočiau po antausį, bet
nenoriu. Aksakova gali pama-
nyti, kad ir aš jai ploju". Šis
nuotykiškas tinka, žinoma, ne kon-
certui, bet pokoncertinio humo-
ro sričiai. O mes save įtikinė,
kad čia yra "free country", sa-
vo parapijoje arba savo tarpe
būdami vieni, galime daryti, kas
tik mums patinka. Bet kai į
mūsų tarpą nors ir trumpam
laikui patenka kultūringas ame-
rikietis, tai jis ne tik mus, bet
ir visos mūsų tautos kultūrin-
gumą vertina ne pagal mūsų
puošnius drabužius, brangiuo-
sius automobilius ir banke esa-
mus dolerius — tos visos me-
džiaginės gėrybės yra juk Ame-
rikos civilizacijos padaras —
bet pagal mūsų nusivokimą pa-
praščiausios dvasinės kultūros
reiškiniaus ir pagal sugebėjimą
tuos reiškiniaus atitinkamai ir
laiku vertinti.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

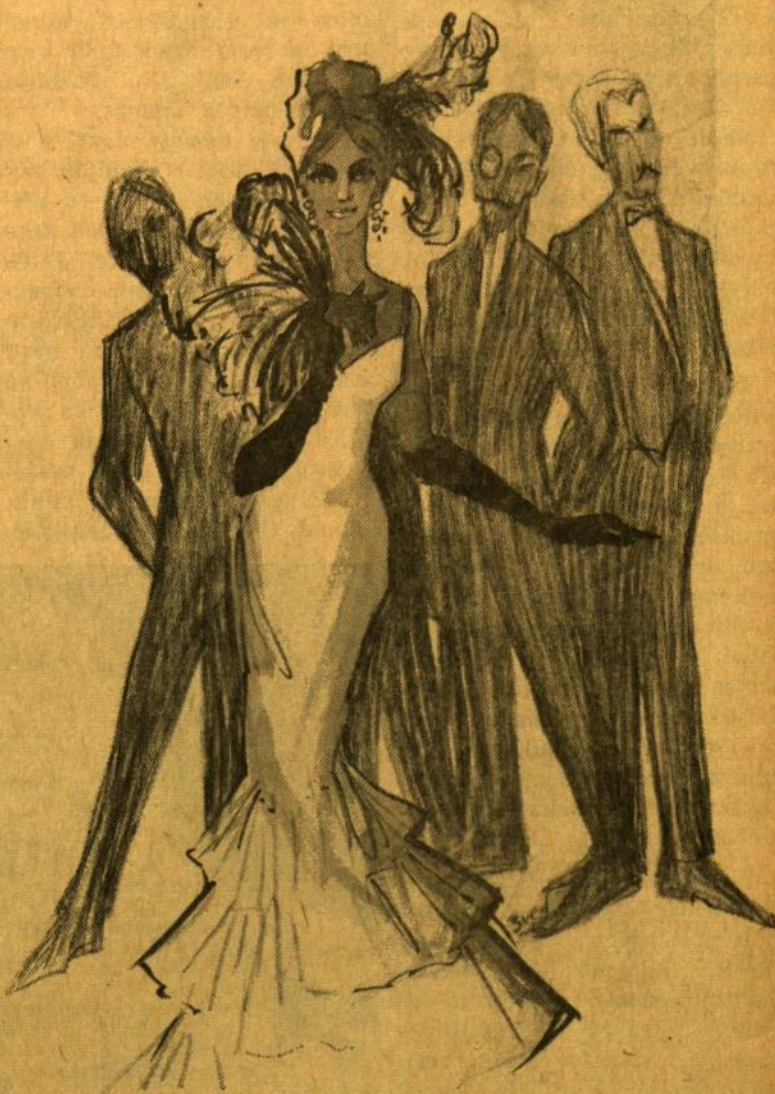
TAIPGI MAISTO PRODUKTAI
Licencijuota lietuvių įmonė regis-
truota U.S. Dept. of Justice
COSMOS PARCELS EXPR. CO.
MARQUETTE GIFT PAR. SER.
2608 ir 2439 W. 69 St., Chic., Ill.
WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chic., Ill.
CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS me-
džiagų ir visų kitų Lietuvoje pa-
galdaijanų prekių labai prieina-
momis, žemomis kainomis. Laikė
3-4 savaičių pristatome Lietuvoje
automobilius, šaldytuvus, dviračius,
akordeonus ir kitus stambesnes
prekes. Kreipkitės į mūsų lietuvių
bendrovę, kuri turi teisę siunti-
nius siųsti be tarpininkų, tiesiog
iš Chicago į Lietuvą.
Vedėjai Edv. ir Vyt. Žukauskai

KARPENTERIS

Atlieku visus vidaus ir iš
lauko namų taisymo bei da-
žymo darbus. Nebrangiai.
I G N A S
Tel. 476-5405

OPERETĖ "LINKSMOJI NAŠLĖ"

Rytoj 3 val. p.p. Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje,
67-tos ir Californios gatvių sankryžoje, Chicago tarptautinis teat-
ras stato lietuvių kalba komišką Franz Lehara operetę "Linksmąją
našlę".

Pagrindiniuose vaidmenyse pamatysime mūsų iškiliuosius solis-
tus bei aktorius. Kristina Bartulis, kurią operos lankytojai prisimena
iš Chicago Lietuvos operos "Pajacų" pastatymo, atliks Sonios vaid-
menį. Algirdas Brazis, buvęs Metropolitan operos solistas, vienas iš-
kiliausių Chicago Lietuvos operos žvaigždžių, sukurs lengvabūdžio
grafo Danilo charakterį. Edvardas Radvila, dirbęs Rygos valstybi-
niame teatre, nuolatinis Chicago scenos darbuotojų sąjungos talki-
ninkas, sukurs eilę komiškų vaidmenų lietuviškoje scenoje, perso-
nifikuos juokingą Popovą. Vacys Petrauskas, vaidinęs daugelį kar-
tų Chicago lietuvių scenoje, sukurs rafinuotą gudrų Nėgušą. Gerd-
alina Mikuzis — Lyric Operos narys matysime Matalijos vaidmenyje.
Grafo rūmų jauną amantą vaidins talentingas Tarptautinio teat-
ro sol. Paul Pokorni. Muzikinę palydą atliks Lyric Operos orkestras
bei choras. Baletą tvarko choreografe Keith Allison.
Šis neeilinis sąstatas žada pateikti meniškai aukšto lygio darnų
spektaklį (Pr.).

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)

Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SEPECIALYBĖ. VISU GAMYBOS •
GREITAS patarnavimas • GARANTUOJA • KREDITAS.
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

SIUNTINIAI — DOVANOS Į SSSR PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(Licensed by Vnesheposyltorg)

EXEKUTYVIS OFISAS

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York — Tel. IN 7-5522

DĖMESIO

DĖMESIO

Pranešame, kad pagal naują susitarimą tarp Vnesheposyltorg, Maskvoje ir Package Ex-
press jau dabar galite siųsti savo giminiams ir draugams siuntinius į SSSR, jie nieko netu-
rės primokėti gaudami įvairiausių produktų siuntinių-dovanų, kurie bus sudaryti iš SSSR
gamintų pirmos rūšies produktų.

Cia nurodytos kainos yra VISOS IS LAIDOS produktams parinkti ir jiems nu-
siųsti į bet kurią SSSR dalį.

Užsakyti siuntinius sudaromi Maskvoje, Odesoje ir Rygoje.

Siuntiniai bus įteikti gavėjui po 10-20 dienų užsakymui atėjus į Maskvą.

Siuntiniam galima užsakyti ir delikatesus, tarp jų — juodąją šikrą, vėžių konservus, špro-
tus, saldainius ir kitus.

Siuntėjas gali siųsti dovaninių siuntinių kiek nori. Yra ir paruošti, standartiniai siun-
tiniai, arba galite pasirinkti produktus patys iš katalogo.

Firma atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir
sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos po pietų.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-8320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
COHOES, N. Y.	12 SARGENT STREET	—	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREEMAN ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENSTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	—	HE 5-0415
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO VERMONT AVENUE	—	DU 5-6350
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2815
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6305
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 South Avenue	—	CL 7-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1025 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAC, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3960

REIKALAUKITE MŪSŲ NAUJŲ KATALOGŲ SOVIETINIAMS PRODUKTAMS

Dovanų pristatymas ir apsauga garantuojama.

ILGAS KELIAS Į LAISVĘ

B. ARMONIENĖ — A. L. NASVYTIŠ

PALIK AŠARAS

MASKVOJE

VILTIS

(Atkelta iš 3 ps.).

kių moralų supras komunisti-
nės tironijos baisumą. Knyga
turėtų perskaityti visi, kurie

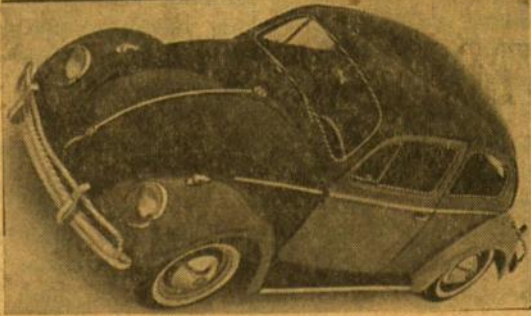
pradeda manyti, kad viskas tai
buvo seniai, kad ir pašmonėje
liko tik kaip kažkoks nebereal-
us sapnas. Ypač turėtų paskai-
tyti ir tie, kurie netiki komu-
nistinio priešio velniškumu. Kny-
ga ypač reikia platinti ameri-
kiečių tarpe, ko ji verta, gali
dabar kiekvienas sužinoti, pa-
skaitęs ją lietuviškai.

"Palik ašaras Maskvoje" kny-
ga yra vienas iš tų gerųjų mo-
mentų mūsų sutartiname Lie-
tuvos laisvinimo darbe. Reikėtų,
kad nemažiau siaubingai Taut-
vašienės atsiminimai taip pat
pasklistų angliškai kalbančiam
pasaulyje! O tokių galimimų
yra. "Palik ašaras Maskvoje"
mums suteiks ne vieną įdomią
valandą ir taip pat skatins ak-
tyviau veikti, siekiant savo tē-
vynei laisvės.

VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ AUTOMOBILIŲ

(Complete auto service)

PILNAS TAISYMAS IR APTARNAVIMAS

ERWIN'S AUTO REPAIR, INC.

2218 West 69th Street, Tel. HE 4-6900

CHICAGO, ILLINOIS 60636

Lietuvių liaudies šokis jonkelis, šokamas amerikiečių studentų Tacoma universitete, Wash.

ŠIMTO UNIVERSITETŲ STUDENTAI ŠOKA "KALVELĮ"

Valandėlė su tautinių šokių propagavimo veteranu Vytautu F. Bieliajumi

Praėjusį savaitgalį Chicagoje trumpam buvo sustojęs lietuvių tautinių šokių JAV pirmūnas ir nenuilstantis jų puoselėtojas Vytautas F. Bieliajus. Jis čia skaitė paskaitą LB Chicagos apygardos suorganizuotose taut. šokių vadovų kursuose, o sekmadienio popietėje buvo suruošęti susipažinimo su V. F. Bieliajumi pietūs Pranciškos ir Broniaus Gramontų namuose. Čia ir užsimezgė pokalbis su maloniu ir šiltu, gal tik kiek ligų išvargintu, mūsų tautinių šokių veteranu.

V. F. Bieliajus Chicagoje sustojo, grįždamas iš Californijos ir Yuma, Ariz., universitetų. Prieš akis jam stovėjo kelionė į Ludov, Kentucky, po to į St. Petersburg ir Tampa, Floridą, ir, galop, į Troy, Alabama, universitetus. Taip kas keliančiantis žmogus į minėtus ir kitus universitetus, važinėja vietinių studentų ir mokytojų supažindinti su įvairių tautų tautiniais šokiais. Darbas nėra lengvas, nes kai kuriuose universitetuose per valandą reikia instruktuoti 100-150 žmonių, dienos darbas tęsiasi 6 val., tad galima apskaičiuoti su kokių būriu žmonių tenka susidurti vienos dienos begyje.

V. F. Bieliajus į JAV atvyko 1923 m. Jis čia prikėlė ir atlievino mūsų taut. šokius. Nuo 1939 m. tapo keliaujančiu taut. šokių mokytoju ir instruktoriaumi. Per metus jam tenka padaryti apie 25,000 mylių, tad per 25 darbo metus V. F. Bieliajus jau bus sukoręs 1,375,000 mylių. Metų bėgyje jis aplanko apie šimtą universitetų, kolegijų ar studentų vasaros stovyklų. Kai iš savo gyvenamosios vietos (Denver, Colorado) išvyksta gegužės mėn. lankyti vasaros stovyklų, tai į namus sugrįžta tik spalio mėn. Po kurio laiko vėl leidžiasi į žiemos kelionę, kurios proga, nors jau ir ankstyvą pavasarį, jam teko sustoti dabar ir Chicagoje, kur jis čia yra ilgiau gyvenęs, paruošęs naujus taut. šokių mokytojus ir kultūriniuose dirvonuose palikęs savo pėdas.

Paklaustas, ar kuriame jo lankomų universitetų studentai yra supažindinami ir su lietuviškais

taut. šokiais, V. F. Bieliajus tuoju atsakė, kad mūsų "Kalvelį" šoka visi jo lankomų universitetų studentai, besidomį taut. šokiais. Tadgi "Kalvelis" yra šokamas šimto šio krašto universitetų. Kai kuriuose tų universitetų, kaip Swarthmore, Pa., Yuma, Ariz., ir Provo, Utah, mokomi tik lietuviški šokiai. Ten amerikiečiai studentai (yra tokių reikišnių ir kituose universitetuose, kaip matome čia dedamose nuotraukose) turi įsigiję lietuviškus tautinius drabužius, jais apsirengę, reprezentuoja mūsų tautinius šokius. Mažai kam žinoma, kad Yuma universiteto, Arizonoje, amerikiečiai studentai Disney Land ruošiamose visų tautų pasirodymo šventėse pastaraisiais 3 metais atstovavo Lietuvą ir lietuvių, pasirodydami su mūsų taut. šokiais. 1956 m. amerikiečiai studentai (dalyvaujant vienišėlei lietuvaitei S. Kazlauskaitėi) San Diego mieste, Californijoje, pastatė lietuvišką Rūgapiūtę, kur į spektaklį buvo įvesta 11 lietuviškų dainų ir 13 taut. šokių. Todėl nenuostabu, kad tokius didelius darbus taut. šokių darbe V. F. Bieliajus atliekant, amerikiečiai studentai jį yra praminę "The Father of the Folk dance".

Kiekviena proga, kur tik benuvažiuotų taut. šokių mokyti, V. F. Bieliajus, prieš pradėdamas lietuviškų taut. šokių pamokas, auditoriją supažindina su Lietuvos istorija ir su dabartine jos padėtimi bolševikų okupacijoje. Vytauto F. Bieliajus ambasadorystė Lietuvai ir lietuviams yra tikrai didelė ir reikšminga. Jis taip pat redaguoja anglų kalba leidžiamą žurnalą "Viltį", kuriame nagrinėjami įvairių tautų taut. šokiai ir folkloras. Malonu priminti, kad tame žurnale ypač daug vietos skiriama lietuviškų taut. šokių aptarimui. Šis žurnalas pasiekia beveik visus V. F. Bieliajus mokomus studentus ir instruktoriaus. Tad Lietuvos vardas ne tik žodžiu, bet ir raštu skamba visur pas jaunus amerikiečius, kurie domisi taut. šokių menu ar juos šoka.

Užklaustas apie taut. šokius

Amerikiečiai šoka mūsų lenciūgėlį Duquesne universitete, Pittsburghe

NURODYMAI PABALTIJO MENO TYRINETOJAMS

Taline vasario 23-27 d. d. įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos dailės istorikų bei kritikų seminaras. Apie jo darbus rašiusi "Tiesai" (kovo 7, nr. 55) D. Kadžiulytė ir Ed. Pranckūnas "Lit. ir mene" (nr. 10) nurodė į to seminario tikslus — esą, buvę stengiasi tiksliau išsiaiškinti tradiciją ir šių dienų dailės vad. novatoriškumo ryšį, praplėsti dailės istorikų akiratį, aptarti įvairių meno rūšių santykį ir kt. Iš Lietuvos seminare dalyvavo visa eilė meno žinovų, dailės kritikų ir kt.

Seminare perskaityta 17 pranešimų, kreipta daug dėmesio vad. buržuazinio laikotarpio menui ir, kaip teigia D. Kadžiulytė, susirinkę specialistai siekė kelti "demokratinės tradicijas", ieškoti pažangių idėjų, jas derinti su šiuolaikiniu gyvenimu (tiksliau, su komunistine tikrove — E.), atseikėti, kas iš buvusio palikimo mene esą reikšminga nacionaliniu ir internacionaliniu atžvilgiu. Suprantama, internacionalizmas laikomas svarbesniu. Dėl to seminare plačiau kalbėta apie tradicijas, mažiau apie šių dienų dailę, gi dailės specialistams nurodyta, kaip pagal dabartinius reikalavimus turėtų atrodyti kūryba.

Paaikškėjo, kad menkai ruošiami meno specialistai (dailės kritikai ir kt.). Pareikštas nepasitenkinimas, kad "nauja matuojama senais mastais", kad daroma nemaža klaidų praeities palikimo įvertinimuose, o tai,

nykti iš tetulių aplinkos, savaitgaliais lėkdavo pas lietuvių. Čia ir pamatė, kad lietuvių parengimuose šokami rusų ir ukrainiečių šokiai. Tada ir prasidėjo didysis V. F. Bieliajus darbas lietuvių bei ir tikro lietuviško tautinio šokio sugrąžinimui į scenas. Tas darbas tebesitęsia ir iki šių dienų. Tik nuo 1939 m. jis jau nukreiptas į amerikiečius. Duok, Dieve, jam sveikatos, o išverme ir ryžtu V. F. Bieliajus ir šiandien tebedega.

VI. Ramojus

aišku, negali patikti partiniams pareigūnams.

Seminare kalbėjusieji sovietinio meno specialistai, ypač Maskvos svečiai, skatino: tobulinti marksistinę metodologiją, plačiau ruošti sovietinį meną vertinančią medžiagą, ryškiau apibūdinti meną formavusius socialinius elementus. Iš Dailės akademijos Maskvoje atvykusi K. Kravčenko pabrėžė, kad Pa-

baltijo dailės istorikai privalą ruošti šiuos klausimus nagrinėjanti straipsnius bendram rinkiniui "Spalio pagimdytas menas".

Dailės istorikų ir kritikų seminare iš apie 20 lietuvių atstovų, be kitų, dalyvavo prof. P. Galaunė; istorijos mokslų kand. K. Čerbulėnas, dailės istorikas V. Drėma, meno mokslų kand. S. Budrys, dail. R. Krukaitė, inž. arch. J. Minkevičius, G. Vaitiekūnas, D. Kadžiulytė ir kiti.

Visiems jiems dabar aišku, kokia turinti būti meno tyrinėtojų, dailininkų aplamai ar architektų veiklos kryptis. Maskvos nurodymai nebe nauji, bet jie dar išryškinti. (E.)

— Astronomai rado superžvaigždę, kuri yra 12 bil. šviesos metų atstumo nuo žemės.

— Amerikoje yra 265,950 daktarų. Iš jų 6.3% psichiatrai.

MARQUETTE PARKE - AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

Taupykite savo pinigus pas mus. O jeigu jau esate pasiruošę įsigyti savo namus ir norite gauti paskolą, tai imkite ją Marquette Parke — Amerikos Lietuvių sostinėje, Chicago Savings and Loan bendrovėje, kur visada gausite teisingą patarnavimą, pelningą dividendą ir apdraustą savo santaupų saugumą.

Chicago Savings bendrovė jau 40 metų teikia įvairius finansinius patarnavimus šio didmiesčio ir jo apylinkių lietuviams. Tūkstančiai pasinaudoja jos patarnavimais. Kviečiame jais pasinaudoti ir Jus.

Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet stengiamės visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir školimo nariams ir visada siekiame finansinės stiprybės. Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią, protinę pinigų administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša Jums gerus dividendus.

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-in Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

HANDY HOURS

Monday 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday 9:00 A.M.-12:30 P.M.

Mokame aukštą
4 1/4%

dividendą investavimo
sąskaitoms

Chicago Savings

and LOAN
ASSOCIATION

6245 So. Western Ave. Chicago, Illinois 60636 GR 6-7575

MODERNUS BŪDAS SIŪSTI DOVANAS giminėms USSR

Jokio supirkimo, Jokio pakavimo, Jokio siuntimo, Jokio mūto.

Šimtai Sovietų gamintų geriausios kokybės daiktų, paruoštų pristatymui:

AUTOMOBILIAI, MOTOCIKLAI, DVIRAČIAI, RADIO IR TELE-VIZIJOS APARATAI, AUDINIAI, KVEPALAI, MAISTO PRODUK-TAI, ir daug kitų dalykų.

Daugelis naujų dalykų dabar gaunami ir kainos daugiausia sumažintos.

Gali būti užsakytos atostogos jūsų giminėms sveikatos kurortuose.

Užsakymai aukščiau minėtiems daiktams bus priimami ir išpildyti vienintelės firmos, autorizuotos Vnešposyltorg:

PODARO GIFTS, Inc.

220 Park Avenue South
New York, N.Y. 10003
Tel. 288-9547

Toji pat vadovybė, kaip
Globe Parcel Service, Inc.

(Domėkitės, kada bus atidaryta dovanoms daiktų parodos patalpos. Diena bus pranešta.)

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident call)
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoerijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs patalsymai.

BODY & FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS CESAS

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.

3240 S. HALSTED ST. Telef.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELE-VIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS
ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PRosp. 8-587

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

MOKYKLŲ IR MOKYKLOMS SKIRTIEJI LAIKRAŠTĖLIAI

Šiuo metu, bent jau Chicagoje, šitokių spausdintųjų rotatorių spausdintųjų leidinių užderėjo gana apščiui. Tai džiūgus reiškinys. Mūsų mokyklose tokių leidinių, dažniausiai pačių mokinių rūpesčiu leidžiamų, visais laikais netrūkdavo. Ne vienas dabar jau žinomas rašytojas tokiuose laikraščiuose yra žengęs pirmuosius literatūrines ar publicistines savo kūrybos žingsnius. Ypač dabar, svetlimame krašte ir svetimoje aplinkoje, tokių laikraščių mūsų mokyklose pasirodymas yra visais atžvilgiais užgirtinas. Tačiau po ranka turime vien tik iš Chicago lituanistinių mokyklų jau visai gražią jų krūvelę: **TĖVYNĖS ATGARSIAI**, Chicago Aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokinių laikraštis, 1965 m., kovo - balandžio mėn., nr. 2; **ŽIBURĖLIS**, Cicero Aukštesniosios lituanistinės mokyklos laikraštis, 1965 m., vasario mėn., nr. 6; **PIRMIEJI ŽINGSNIAI**, K. Donelaičio lituanistinės mokyklos mokinių laikraštis, 1965 m., vasario mėn., nr. 1. Prie jų galėtume dar taip pat priskirti, giminingą išvaizda ir skelbiama medžiaga, L. B. Chicago apygardos valdybos leidinį mokykloms **ŽIBURĖLIAI**, 1965 m., vasario mėn. 16 d., nr. 2.

Vieni iš šių leidinių yra labiau vykę, kiti mažiau, vieni estetiškiau sutvarkyti bei iliustruoti, kiti menkliau, bet visi jie, kur tik yra prikištos pačių mokinių rankos, turi neabejotiną savo prasmę ir reikšmę. Sakysim, tokie, net spausdintieji spausdinti, "Tėvynės Atgarsiai" yra jau tikras jaunimo žurnalas, akį patraukias gražiai sutvarkytas pačių mokinių raštai bei jų pačių darytomis puikios nuotraukomis.

Tačiau jau pačios lietuviškosios bendruomenės rūpesčiu leidžiamos mokykloms leidinio **ŽIBURĖLIS** besąlyginiai geru žodžiu pasitiktų negalime. Ypač kai šio leidinio redakcijos kolektyve nėra dar nepatyrusių moksleivių, o regime daugiau ar mažiau žinomų vyresniųjų pavardes: Juozas Bertulis, Stasys Dziugas, Juozas Kreivėnas, Aldona Martienė, Jonas Minelga ir Jurgis Radvilas. Leidinys labai atkištinis, ypač akį rėžiančiomis paklaidomis ir kitokiais neapsižiūrėjimais. Nupieštame Europos žemėlapyje Juodoji jūra pažymėta kaip Kaspijos jūra. Vėl kitame Europos prieškrastinių laikų žemėlapyje aiškių - baltų gyvenamų plotai pažymėti beveik mažesni, negu dabar yra. Argi redakcija nieko nebūtų girdėjusi apie K. Būgos teoriją, dr. M. Gimbutienės šio klausimo sprendimus, net ir slavų mokslininkų neginčijamas išvadas, kad antrame ir pirmajame tūkstantmetyje prieš Kristų mūsų protėviai gyveno ir didžiulius darbinines Rusijos bei Gudijos plotus? Pagaliau reikėjo tik redaktoriams atsiversti Lietuvos Enciklopedijos II tomo 147 psl. ir nebūtų reikėję paaiškinti, kitas akį rėžiantis dalykas tai okupantų rusų mums atneštinių terminų bandymas "įpilietinti" ir laisvojo pasaulio lietuvių spaudoje. Šiuose "Žiburėliuose" randame vietoj mums įprastų "gudų" gryną rusiškąjį vertimą "balta-

rusius", o vietoj įprastos "jaunimo veiklos" skaitome "jaunimo sąveikla". Kol okupantas mums bruktė neįtruko tos sąvo "sąveiklos", mes nežinojome tik moksleivių, jaunimo, pavašarininkų, jaunaliučių ar jaunųjų ūkininkų veikla. Kodėl dabar "Žiburėlių" redakcija negali išsiversti be sovietinės "sąveiklos"? k. b.

• Naujos disertacijos. Vilniaus universitete, Istorijos ir filologijos fakulteto taryboje kovo mėn. pabaigoje apgynė disertacijas filologijos mokslų kandidato laipsniui įgyti: Aldona Paulauskienė (jos disertacijos tema: "Dabartinės lietuvių literatūrinės kalbos veiksmazodžių veiksmas") ir Vitas Labutis (jo tema: "Dabartinės lietuvių kalbos dalelytės").

Dailininko A. Tamošaičio meno paroda Kanados sostinėje

Dail. Antano Tamošaičio paroda Ottawos universitete vyko nuo kovo 8 iki 20 d. Paroda buvo "Faculty of Arts" meno festivalio programos dalis. Festivalio metu dar buvo šokių, dainų, modernios muzikos koncertų, pastatytas dramos spektaklis, rodomi filmai, pravedamos meno diskusijos ir pan. Ottawos universitete dėstoma prancūzų ir anglų kalbomis, todėl ir parengimų dalis buvo pravesta prancūzų kalba, dalis anglų, o kai kurie ir abiejomis.

Festivalį kovo 8 atidarė jo globėjas, valstybės sekretorius Maurice Lamontagne, kurio žinioje yra ir kultūros reikalai. Dail. Tamošaičio dailės paroda buvo atidaryta taip pat tuo pat metu bendro festivalio atidarymo. Parodą suruošė ir globojo universiteto meno klubas "Le Cercle Moréas - Cézanne", kuris, parodą atidarius, surengė priėmimą, dalyvaudant 200 svečių.

Mūsų dailininko parodoje bu-

Antanas Tamošaitis. Žalčio šokis (akvarelė) Iš parodos Ottawa universitete, Kanadoje

rybos temomis parodos atidarymo metu.

Ottawos dienraštis "The Ottawa Journal", paminėdamas parodos atidarymą, rašė šitaip: "Šio festivalio programoje atstovaujami visi meno pavidalai, ir vienas iš pažymėtinų atidarymo įvykių yra žinomo lietuvių dailininko Antano Tamošaičio,

vo išstatyta 14 aliejaus, 11 akvarelės ir 10 grafikos darbų. Dauguma paveikslų buvo atrinkta pačios "Le Cercle Moréas - Cézanne" vadovybės. Meno klubo prezidentas Pierre Desjardins pabrėžė, kad tai šių metų įdomiausia paroda universitete. Beveik visos ankstyvesnės parodos reprezentavo išimtinai abstraktinį meną. Tamošaičio paroda, anot P. Desjardins, įdomi meninio auklėjimo atžvilgiu, nes išstatyti kūriniui maždaug iliustruoja kaip pereinama iš modernaus reprezentacinio meno (Piovejas, Rūpintojėlis) į pusiau abstraktinį meną (Vieņuma, Mano Pasaulis) ir beveik į visiškai abstraktinį (Kryptis, Tolumos), nors ir šie pastarieji kūriniai dar nėra visiškai abstraktai. Paveikslas iš karto sukelia įspūdį, nors jame ir nėra aiškių realistinių objektų.

Eilė žmonių asmeniškai diskutavo su dail. Tamošaičiu jo kū-

dabar gyvenančio Kingston, Ontario, dailės paroda. Originalus ir individualus Tamošaičio stilius matomas 33 aliejaus, akvarelės ir grafikos kūriniuose, ir sakoma, kad tai yra labai seno liaudies meno transfigūracija šių laikų meno formą".

Prancūzų kalba spausdinamas dienraštis "Le Droit" įdėjo dail. Tamošaičio nuotrauką (dailininką prie savo kūrinių), biografinių žinių santrauką, taipgi pabrėždamas, kad dailininkas labai savotiškų stiliumi išreiškia lietuvių liaudies meno motyvus.

Prof. dr. Bernard Julien, O. M. L., prancūzų kalbos ir literatūros katedros vedėjas, atrinko universiteto rinkiniui dail. Tamošaičio akvarelę "Tolumos" ir grafiką "Kova".

Juozas Danys, Ottawa

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalų apliet rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galite savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių įvairių užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokate siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylo, taffet, aksomo, anglų medžiagų paltams ir kostiumams stuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atidarymas kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadienį uždaryta. Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę. Jefferson St., Černobilaus aikštėje.

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

P pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsistųti paštu, nes mes apmokamvisas pašto persiuntimo išlaidas.

TIKIMĖS, kad turėsite progos Jus pamatyti ir patarnauti Jums ir Jūsų namiškiams

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ISTAIGOS

Tėvai ir motinos,
ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
(Kennebunkport, Maine)

laukia jūsų sūnų.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

ERDVI IR MODERNIAI ĮRENGTA, SU VIEŠŲŲ AMERIKOS MOKYKLŲ TEISEM, SU PRIVALOMŲ LIETUVIŲ KALBOS DĖSTYMU, SU BENDRABUČIU IR VIŠAIS GERO AUKLĖJIMO PATOGUMAIS.

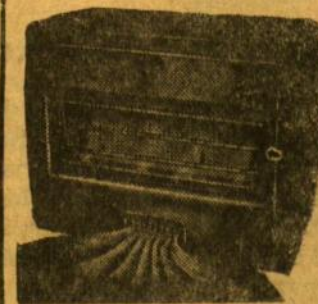
Priimami mokiniai į pirmą klasę ir į kitas klases.

Atlyginimas už pilną išlaikymą bendrabuty — tik 600 dol. metams. Atsižvelgiama į visai varganas šeimas.

Jau laikas registruoti mokinius ateinantiems mokslo metams.

Rašykite Rektoriui:

ST. ANTHONY'S HIGH SCHOOL
KENNEBUNKPORT, MAINE

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

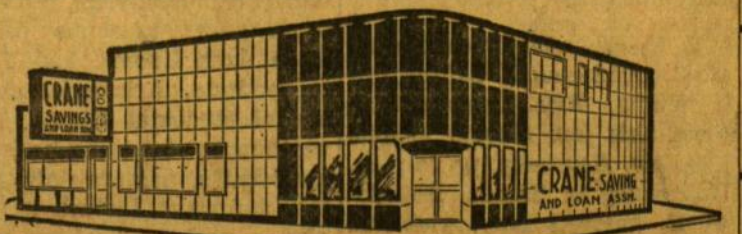
LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atidarymas pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val. antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. Sekmadienį atidarymas nuo 11 iki 4:30 po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimą sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMŲ Nuo 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

ANTRADIENIS PENKTT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMDIENI ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. SEŠTADIENIS 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiadienį uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išituks neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBRALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street

Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

ST. ZABRODSKAS

MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS

Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontavimui.

Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.

2040 West 52nd Street,
Tel. PR. 8-7887
CHICAGO, ILL. 60609

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Raštinė atidaryta kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienį nuo 9 val. p. p.

Kultūrinė Kronika

• Lietuvių dailininkų parodos Chicagoje. "Draugo" redakcijos fojė praėjusį šeštadienį atidaryta ir tęsėsi vakarais. Paroda, kurioje dailininkai pristatė savo kūrinius, yra viena iš geriausių, kokias šiuo metu galima rasti. Paroda, kurioje dailininkai pristatė savo kūrinius, yra viena iš geriausių, kokias šiuo metu galima rasti.

—9 val. vak. Paroda vyks iki balandžio mėn. 11 d.

• Chicago Meno institute jau kuris laikas atidaryta žymaus vokiečio ekspresionisto Max Beckmanno darbų paroda. Uždaroma balandžio mėn. 11 d. Tad jos nemačiusiems ši savaitė yra paskutinė proga parodą aplankyti. Jon sutelkta patys ryškiaji šio menininko darbai, suvežti Chicago iš viso pasaulio muziejų ir privačių kolektojų. Nacinėj Vokietijoje Beckmannas menas buvo pasmerktas, todėl dailininkas 1937 metais emigravo į Olandiją, o pokario metais persikėlė į JAV, kur ir mirė 1950 m. Jo tapybos ir grafikos darbai gerai reprezentuoja vokiško ekspresionizmo dvasią, tokią raiškia kampuotose

Max Beckmann (vokietis, 1884-1950) Aktoriai (aliejus) iš dailininkų parodos Chicago Meno institute

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

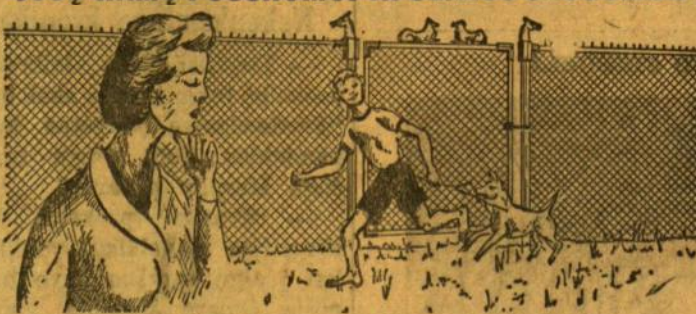
Patį žinomiausią ir patikimiausią firmą Amerikoje, turintį daugelį metų patirtį siunčiant DOVANAS — SIUNTINIUS į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamomis kainomis.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.		
NEW YORK, N. Y.	39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
BROOKLYN 11, N. Y.	370 Union Avenue	EV 4-4932
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Avenue	DI 5-6808
ATHOL, Mass.	61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
SOUTH BOSTON, MASS.	327 W. Broadway	TEL. 268-0068
BUKALLO 6, N. Y.	332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO 22, Ill.	2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6906
CHICAGO 8, Ill.	3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND 13, Ohio	904 Literary Road	TO 1-1068
DETROIT, Mich.	7290 Michigan Avenue	VI 1-5355
GRAND RAPIDS, Mich.	636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2250
HAMTRAMCK, Mich.	11332 Jos. Campau	GL 7-1575
HARTFORD, Conn.	200 Franklin Ave.	TEL. 233-8030 ir 240-0215
IRVINGTON 11, N. J.	762 Springfield Ave.	ES 2-4685
YOUNGSTOWN 3, Ohio	21 Fifth Avenue	RI 3-0440
LOS ANGELES 22, Calif.	960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
LAKELAND, N. J.	126 - 4th Street	FO 3-8500
NEWARK 3, N. J.	425 Springfield Avenue	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	509 Congress Ave.	LO 2-1446
PATTERSON 1, N. J.	99 Main Street	MU 4-4619
PASSAIC, N. J.	176 Market Street	GR 2-6387
PHILADELPHIA 23, Pa.	525 W. Girard Ave.	PO 5-5892
PITTSBURGH 3, Pa.	1307 E. Carson Street	HI 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif.	2078 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	6 John Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	SW 6-2808
YONKERS, N. Y.	555 Nepperhan Ave.	GR 6-2781

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JŪSŲ NAMŲ PUOŠNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklus ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų namų pagerinimui ir puošimui.

KOSTAS BUTKUS
Telefonai: Ludlow 5-6291, bet kurio laiku, Prospect 8-2781 rytais ir vakarais.

Vidos Misiūnaitės parodos atidaryme "Draugo" redakcijos fojė kovo mėn. 27 d. dalyvavo lietuvių dailininkai. Pirmoje eilėje sėdi (iš kairės į deš.) Bronė Jameikienė ir Vida Misiūnaitė. Antroje eilėje stovi (iš kairės į deš.) Giedrė Zumbakienė, Birutė Bulotaitė, Petras Aleksa, Algirdas Kurauskas ir O. Baužienė.

ir kietose konstrukcijose, vaizduojančiose dvidešimtojo amžiaus žmogaus pasimetimą.

• Teologijos žurnalo "Stimmen der Zeit" šimto metų sukaktis. Visame katalikų pasaulyje pagarsėjęs Vokietijos Tėvų jėzuitų teologijos žurnalas "Stimmen der Zeit" š. m. kovo 7 dieną šventė savo pasirodymo 100 metų sukaktį. Jis buvo įkurtas 1865 metais Maria Laach vietovėje, kur veikė Jėzuitų studijų namai ir todėl pradžioje žurnalas vadinosi "Stimmen aus Maria Laach". Jėzuitams nepalankūs įstatymai privertė žurnalo redakciją kelis kartus keisti leidimo vietą, kol 1914 metais galutinai persikėlė į Muencheną ir pasivadino "Stimmen der Zeit" vardu. Antrojo pasaulinio karo metu leidinys nacių buvo įvairiai persekiojamas ir laikinai sustabdytas. Vienas redakcijos narys, Tėvas Alfredas Delp, buvo 1945 metais sušaudytas. Nuo 1946 metų žurnalas vėl pasirodo punktualiai kas mėnuo, leidžiamas garsiosios Herderio leidyklos. Savo turiniu jis apima dabar ne tik teologijos sritį, bet ir filosofijos, teisės, istorijos, literatūros, meno, gamtos bei socialinių mokslų sritis. Tai labai rimtas, mokslinis žurnalas, darantis didelę įtakos visam Vokietijos katalikų kultūriniam ir religiniam gyvenimui, sudūręs daug garsių ir rimtų bendradarbių. Jų tarpe sutinkame ir mūsų lietuvių filosofą prof. dr. Antaną Maceiną.

• Švedų kalbininko lituanistinis darbas. Žinomas švedų balistikas prof. O. K. Falkas paskelbė Lundo universiteto leidinyje Sprakliga Bidrag (1964, Vt., Nr. 19, p. 1-16) tyrinėjimą apie lietuviškų asmenvardžių

pridėtas Lietuvos ir jai gretimų Lenkijos ir Gudijos sričių žemėlapis su atitinkamai pažymėtais — tyrinėjamo klausimo — vietovardžiais.

• Lietuvoje rašytojai Aldonai Liobytėi vasario mėn. pradžioje sukako 50 m. amž. Rašytojos biografija glaudžiai susieta su Vilniumi, jo istorija ir kultūra, su teatro scena ir literatūra. Teatrui A. Liobytė yra inscenujusi P. Cvirkos "Žemę maitintoją", A. Vienuolio "Paskenduolę", neseniai pastatyta jos "Meškos trobelė". Susidomėjusi lietuvių tautosaka, A. Liobytė paruošė pasakų rinkinius — "Gulbė karaliaus pati" ir "Nė velnio nebijau", mažiesiems skaitytoms parašė knygeles "Saulės vaduotojas", "Ežerinis", "Mėnuo saulų vedė". A. Liobytė yra ir svetimos literatūros vertėja ir lietuvių kalbą ir kelių tos literatūros pavyzdžių redaktorė.

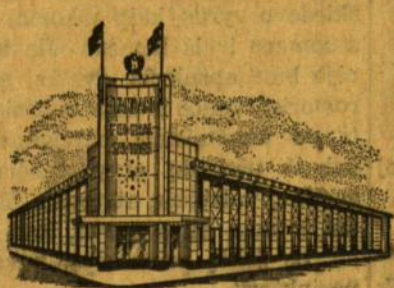
• Pianistų konkursas Čiurlioniui pagerbti. Ryšium su M. K. Čiurlonio 90-mis gimimo metinėmis, Lietuvoje numatoma surengti pirmąjį M. K. Čiurlonio vardo pianistų konkursą. Jis vyksias šių metų pabaigoje.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

APRIL — BALANDŽIO 1, 2 ir 3 D. D.

BISQUIT THREE STAR COGNAC	Fifth	\$5.49
COGNAC NAPOLEON V.R.Q.P.	Fifth	\$5.98
IMPERIAL NAPOLEON FRENCH BRANDY	Fifth	\$2.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof V.S.P.	Fifth	\$4.89
BUTON IMPORTED DRY or SWEET VERMOUTH 30 oz. Bottle		\$1.29
CHERRY MARNIER LIQUEUR	Fifth	\$6.49
LUANA Imported Coffee Liqueur	Fifth	\$4.98
SOUTHERN COMFORT 100 Proof LIQUEUR	Fifth	\$3.89
GERMAN Niersteiner, Moselblumchen May Wine or Schwarze Katze	Fifth	.98c
HEINEKEN'S IMPORTED BEER		
Case of 24—12 oz. No Deposit Bottles	Case	\$7.95

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632

Telef. — Virginia 7-1141

TURTAS — \$90,000,000.00 REZERVAI — \$8,800,000.00

Vienintėlė lietuviška bendrovė Chicagoj mokanti dividendus kas

3 mėnesius. Dabartinis dividendas 4 1/4% visoms taupmenoms.

PASKOLOS NAMAMS ĮSIGYTI AR TAISYTI PRIEINAMOMIS SĄLYGOMS

VALANDOS:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro

Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.

Trečiadieniais nedirbama.

JUSTIN MACKIEWICH, Valdybos pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr. Prezidentas

Konkurso vertinimo komisijai Beethoven, Mozart, Haydn, Chopin, Liszt, Skriabin, Rachmaninov ir žinoma, sovietinių rebus M. K. Čiurlionio, Bach, kompozitorių kūryba.

4 1/2% 5%

current dividend on investment bonus
4 1/2% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS. Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmadi., Antradi., Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiadi. uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. v.

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, Townhall 3-2108-09

AIRSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Pasaulyje

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2448 West 63rd STREET

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

TEL. REpublic 7-1213

2314 W. 23 rd PLACE

TEL. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA

TEL. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

TEL. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

TEL. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

TEL. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

TEL. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.

TEL. OLympic 2-1003

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

Svarbiausioji šventė

Visokių svarbių švenčių pasaulyje daugybė. Viena už kitą jos svarbesnės, bet vis tiek svarbiausia, sakykime, visų švenčių šventė, yra balandžio pirmoji. Vargu, ar ją begalėtų pralenkti ir bolševikinės revoliucijos šventė, kurios pradžioje gyvė Stalino pasipardymą, o vėliau Stalino nusipardymą. Balandžio pirmoji yra, taip sakant, tiesios šventė, nes šiaip jau savo gyvenimėli mes gražiai prameluojam. Pavyzdžiui, tik balandžio pirmosios proga gali išdrįsti solistei pasakyti, kad ne taip jau gerai ji dainuoja, gi kitomis dienomis dvišimtis susirietęs garbini jos nepaprastą skridimą, tiesiog, kaip kokios raketos į nepasiekiamas žvaigždžių aukštumas. Kitomis dienomis bijai pasakyti, kad to ar kito piliečio eilėraštis nelabai kaip surastas, o kad jau ana moterėlė truputį metelių prailiko ir nelabai pajėgi į gražuoles kandidatuoti, tai jau geriau nežužimink. Kas kita balandžio 1 d., juk ta diena yra melagių diena, tai galima ir tiesą pasakyti.

Kadaise Lietuvoje balandžio 1 d., per radiją skelbdavo žinią, kad Nemunas išėjo, arba, kad koks nors Fordas namus Kaune nusipirko, gi šmet tokiu pat teisingumu žinia buvo nediktas į geresnę šalį emigravęs pirmąjį. Matyt, tos dienos dvasinė įtaka, darnos gydytojas, žinomas cepelinų žinovas, paskelbė per Barkų radiją, kad, taip sakant, mūsų kunigėlis Benediktas į geresnę šalį emigravo, atseit — mirė. Balandžio pirmos dienos įtakos neišlaikė ir tie, kurie ginčijasi dėl Vasario 16 d. gimnazijos. Ir tie, kurie ją peikia, ir tie, kurie gina, nebeįsėina iš pirmos balandžio orbitos. Bent jau žmogui nieko nenusiuvokiant balandžiškai viskas skamba.

Tačiau šiaip jau balandžio pirmoji yra vertinga šventė. Tu gali žmogų šauniai apgaudinėti ir niekas nepyks, o šiaip jau tai metų metus meluoja. Vis tik giri, ne tik papeikti, bet ir susilaukyti bijodamas. Tai yra šauni diplomatija, kultūringas požiūris, geras auklėjimas, tik jau, gink Dieve, ne melas. O jei jau balandžio pirmą dieną pasakysi

Protas ir poezija

New York Times Books Review kovo 7 d. rašo: Poems are made by fools like me, But not while studying for the Ph. D. Lietuviškai, mūsų nuomone, išėitų taip:

Eilėraščius sukūrė tokie kvailli kaip ašei, Bet ne tada, kai daktaratus rašė.

Tačiau atrodo, kad visame pasaulyje yra panašiai, nes ir šiemetinis mūsų laureatas Al. Baranauskas kovo 13 pasiskakė: "Pradžios mokykloje rašiau eilėraščius, bet paskui, atėjęs į protą, mečiau".

ką nors atvirkščiai, ne taip, kaip visus metus kalbėjai, tai visi šypsois, kad gerą balandini juoką iškreitė.

Pirmą balandžio gali nebijoti ir modernius paveikslus kabinėti, nes jei pakabinsi aukštyn kojom, galėsi suversti balandžio 1 dieną visą savo nesupratimą. Žinoma, pirmą balandžio ir mes šiuos žodžius rašome, todėl prašome netikėti mūsų rašymams, nes jei ir panašiai į teisybę, tai šios didžiosios šventės proga galima ir meluoti. Tai gi, mes balandžio 1 d. išreiškiame viltį, kad Vasario 16 gimnazijos niekintojai ir rėmėjai susitaikė ir baigia statyti gimnaziją, kad visi, kurie nebuvę jokioje valdžioje, leisis į ją išrenkami, o kiti, kurie jo išbuvo dešimtmečius, leisis nugriaušinti, visi degtinės nugėrėjai gers girą, o girininkai taps šnapsininkais, senberniai ir senmergės vesis ir nustos veržtis į svetimų vaikų auklybas, rūkoriai dar vieną kartą pasižadės nerūkyti, o tūkstantis Chicago lietuvų karčiamų taps skaityk-

lomis, visuose minėjimuose prakalbos ir sveikinimai iš puskačio moderuosis į tuziną, ir iš viso daug nuostabių dalykų galima tikėtis balandžio 1 d. proga.

Tikrai didžiausioji ir garbingiausioji šventė yra balandžio 1-ji, ir mes tikimės, kad šios šventės proga išreikšti linkėjimai ir sveikinimai susilauks to talinio visų pritarimo, nors ir ne visai vieningo, kaip ten, kur už vienintelį burliokėlį visi vieningai balsus atiduoda ir kur taip gera, kad net erdvės išmesti vienas kitą ant virvės pririšę laiko, kad nesugalvotų į kapitalistinę vergiją nušokti.

Taigi, visiems geriausi linkėjimai, kad ir truputį pavėluoti, tiesios sakymo dieną švenčiant. S. G.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— "Chicago American" kovo 8 d. rašo tokia Diana, kad ji lankiusi visus namus su peticija, bet kai prieidavo prie durų paprašyti parašo, tai vyrai bėgdavo klausyti žmonos, Mergina savo raštą šitaip reikšmingai užbaigia: "Aš esu sena pana, bet jei vyrai tokie aviniai, tai vis tiek nė už vieno netekėčiau".

— "Chicago Sun Times" dienraštįj pereituose spygliuose minėtą Anną mergina klausia, ką daryti, kad jos sužadėtinis su ūsiukais, kai bučiuoja, tai ūsiukai kutendami prafukdo. Anna reikalauja smulkaus ūsų aprašymo.

Jeigu ūsai nulemia gyvenimą, tai ką bekalbėti apie "Antrojo kaimo" barzdą.

— "Aidai" nr. 2 apie kartų generacijas, šnekučiuodamiesi su "Lietuvių Dienų" bendradarbiu rašo taip:

"Taigi, summa summarum, 1915 m. žmogus priskirtas vyresniajai kartai, 1912 m. — vi-

durinio amžiaus ir 1914 — jauniausio kartai. Ir jei nori, žmogus, drįsk kalbėti apie kartas! Gal būtų geriausia visiems save laikyti tik vienos — žinoma, jaunosios — kartos atstovais, kaip jau ir daro "Metmenys", nesimulkindami tokia smulkmena, kaip amžius (60 m. ar 30 m. — koks čia didelis skirtumas?)."

Taigi, ir kas gali nuneigti metmeniškių gyvenimiškos skalės platumą.

— Kazys Saja, pavergtosios Lietuvos dramaturgas, rašo "Laisvėje":

"Gal būt, man vėl kai kas papriekaištaus, kad, gyvendamas Jaltaje, neprisiskyniau ten augančių laurų ir niekam nenu-pyniau vainiko. Ką padarysi, kad aš geresnis vantu ir šluotų rišėjas?" — tik jis turėjo pridedti dar šį patikslinimą — "ku-riomis matuška Rusija vanoja mūsų nugaras".

Kur Ivanas tupi

Kur bėga Sešupė,
Kur Nemunas teka,
Ten Ivanas tupi —
Maskoliškai šneka.

Ten mūsų tėvynė, —
Bedalė jinai!!
Ją mindo, kaip mynė,
Nauji stalnai.

Ten mūsų sodybas
Nikita apvogęs,
Nuvirto, kaip grybas,
Į ubago roges.

Vaidinės didvyri
Piktos giminės,
Kosyginio spyri
Ilgai jis minės.

Ten broli artoja
Kolchoze uždarę,
Papūgom kartoją:
— Dainuok proletare!

Po šimto dekadų,
Prie duonos riekes,
Tau mirti nuo bado
Tikrai nereikės!

Ten moja lietuvis
Iš Sibiro plotų,
Nė Bimbos liežuvis
Jų gal neuždotų.

Kai urzgia maskolinui
Akordais švelniais,
O sesei ir broliui —
Perkūnais, vėlniais.

Dešimtmečiai žengia,
Jie Vilnių ir Kauną
Sermėgom aprenčia
Ir klumpėm apaua.

Kol Lenino saulė
Praudus žvilgės,
Žmoguti, makaulė
Nuo karščio spirgės!

IR VIENAIP IR KITAIP

Kuris Raila teisingesnis?

1. Iš tikrųjų, aš norėčiau pilnai sutikti su tomis mintimis, kurias čia labai kukliai išdėstė kun. Gaida. Taip pat sutikčiau, kad Stasio Ylos kai kurie nauji "negrindėti atsakymai" knygoje "Dievas stumose" tikriausiai galės būti "kai kam sun-

siai galės būti "kai kam sunsiai priimtini". Bet tai daug nemazina veikalo vertės ir jo įdomumo. Yra gi pasaulyje dalykų, tezių ir tiesų, dėl kurių visuomet buvo dvi ar kelios skirtingos nuomonės. Ir jos visuomet bus skirtingos, kol žmonija nepasieks tobulo idėjinio uniformiškumo, ideologinio ir psichologinio vienodumo. (Dirva, 1965. 3. 10.)

2. Tačiau, kaip matėme, knyga taip silpna, parašyta taip nemokslinškai ir neintelektualiai (vietomis beveik ir neinteligentiškai), kad rimtas cenzorius gal būtų geriau padaręs, neduodamas leidimo jai spausdinti ir platinti. Vargu ji gali atnešti apčiuopiamos naudos ar kieno pažūras pakeisti, bet užtat puikiai parodo, kaip nesugebantieji, nevykuliai ir net falšyvai ginamos labai svarbios ir didelės idėjos. (Dirva, 1965. 3. 26.)

Kuris Baltušis teisingesnis?

1. Ir štai — Čikaga! Gatvės plačios, pilnos medžių, žalumynų. Nuo Mėigano ežero pučia gaivus vėjas. Tyliai rieda mašinos. Pašniždom kalba žmonės. Prigesintai dega reklamos ugnys. Yra ko nustebti. Juo labiau, kai žinai, kad čia ne šiaip sau miesteliukštis, o antras pagal didumą ir svarbą Jungtinių Valstijų miestas... Čia labai švaru, ypač Čikagos centre, švaru taip, jog kitą sykį imi dairytis kokios nors šiukšlės. Akys pasilgsta, juoba jos pavargsta nuo visur krintančio į akis išblizginimo, kiekvienos dulkelės išsiurbimo, pabrėžtinai demonstruojamos švaros... O dėvi visi (milijonieriai) taip, jog niekad nepasakysi, kuris žmogus Čikagoje milijonierius, kuris — ne milijonierius. Pirkas, kiek tam-sėlesnis arba ir visai tamsus kostiumas. Paprasčiausio balto perkelio marškiniai, ramių spalvų kaklaraištis. Ir viskas. (Literatūra ir Menas 1965. 1. 16.)

2. Tarybinį turistą Amerika pirmąsias atstumia pačia savo valstybės santvarka — antihumanistine, antižmogiška, kapitalistine santvarka. Staigiai per-

Priešakinė technika Sov. Sąjungoj

DVASIOS DUBENĖLIS

"Man visuomet stinga žodžiams sparnuotumui ir nepavyko užginti su lyrinės patetikos dovanomis. Kaip smarkiai kartais, skusdamasis ir skusdamasis, mušu muilą savo dvasios dubenėlėje, jis visticl taip neputoja, kaip man norėtųsi".

Br. Raila

Norint būti beturčiu dvasioje, neužtenka būti beturčiu žodžioje. Norint griauti sienas, neužtenka popierio lape išsikirpus skylutę, galvoti, kad išgriovė trijų plytų sieną.

Vytautas Šoliūnas

Nevertina mokslo

P. Lelis "Tėviškos Ziburios" skundžiasi:

"Fondas gauna raštus ir spaudoje įvairių patarimų, kaip greičiau Fondą išugdyti, bet kai patarėjai paprašomi parodyti pavyzdį — įstoti į Fondą nariais, tai paprastai nebesulaukiama atsakymų".

Mes manome, kad patarimas irgi pinigais, tai reikia steigti prie fondo Gerų patarimų skyrių.

Apie skraidymus ir graibymus

(Politiškos šnektelės Maikio saliuone)

Niekur taip politiškai patikimai neapsiėsviesi, kaip saliuone. Čia, galima sakyti, kiekvienas yra gerame kurse bet kokiuose politikuose klausimuose. Aną vakarą švietėmės apie skraidymus. O paskutinės dienos visokių pasiskraidymais kupinas buvo. Žinoma, ne taip, kaip mano dėdelis kad buvo užsimanęs paskraidyti nuo pirties stogo, po beržynę, gerai lapuotą šluotą ant rankų prisirišęs. Tada jis nukritęs gerokai subėdavojo šoną į akmenį, todėl nuo skraidymų iki amžiaus galo atsisakė.

Dabar jau nebėra mados skraidyti šluotomis nuo pirties stogo, bet vieni tik perkūnai bežino, kokiais pašaliniais besiskraidė. Televizorius štai ėmė rodinėti, kaip du ruseliai skrenda aplink vietą. Tik staiga vienas ruselis išslydo iš erdvių laivo "Voschod II" ir ėmė visaip tabaluoti ant virvės.

— Va, kokius dyvus rodo maskolius, kaip kokiam cirke, — sušeko vienas pilietis, iš karto išmaukęs visą stiklą byro.

— Manote, kad čia erdvėje ir rodo? Miltai. Filmuoja kur už kolchozo daržinės kampo ir viskas, — numojo ranka kitas alininkas. — Bile tik apgauti kapitalistus.

— Bolševikiška virvė niekad neatlaikys vyro, kai skrenda 17-

500 mylių per valandą. Juokai vieni! Juk koks ciongas ten yra, — samprotavo kitas vynininkas. — Gi pati Vilniaus "Tiesa" giriasi, jog daugumos įmonių ir dirbklų stachanoviečiai ir darbo dirvyriai gamina stačiai 90% niekafe. Juokų darbas, kur čia atlaikys. Už daržinės kampo gal ir atlaiko.

— O gal virvė yra amerikoniška? Ką gali žinoti.

— Juokų darbas. Iš kur gaus amerikonišką?

— Gi, draugas Chruščiovas buvo pakankamai prisipirkęs kapitalistams iškarstyti.

— Aš manau, kad tas dabar labai norėtų nutukti nuo virvės ir kaip nors nuplanuoti į užsienius, — politikavo vėl kitas šnapsininkas. — Oi, norėtų, jeigu tikrai yra ne už daržinės galo.

— Galėtų sau, šnykšt, peiliuku nupiauti virvę ir pasprukt į laisvę.

— Nusileistų sau stačiai čionai, prie Maikio, tai dar byro gerai užfundytumėm...

— Nebijok tik. Anas, kur kapsulėje sėdi, taip lengvai jo neišleido pro duris. Išardė visas siūles, išgrabė, iškodamas, nes neturi paslėptų kur kokio peiliuko. Taip lengvai nepabėgs.

— Bet tas, kurs kapsulėje liko, tai galėtų lengvai pabėgti. Tik, čykšt, nupiana draugo virvę ir pats, likęs vienas, sau dailiai ir nusileidžia Amerikoje.

— Miltai. Tas, kurs ant virvės kabo, išeidamas išsuko ir pasiėmė su savim laivo vairą. Norom, nenorom šis turi tą traukti į vidų, juk be vairo gi niekur nenusileisi. Ir nenuvai-ruosi, kur norėdamas.

— Aišku, abu priklauso MVD. — nusprendė visi vienkart. — Vienas nuo antro niekur nepabėgs. Taip jau ten surėdyta...

Skraidymų politika buvo tiesia toliau kitą vakarą.

— Matote, ir amerikoniškai du skrido viename laive, bet jokios virvės neturėjo.

— Nei jie turi reikalo, nei jie galvojo vienas nuo kito pa-

VELYKIŠKI POSMAI

Velykos. Valgom bulkas. Atgijo balos, lankos. Atskrido kovų pulkas, Pradėjo traukti slankos, Ir po durpyną seną Pasėjusį kankaną Šimtai varlių, Mažų ir didelių, Gyvena...

Juozas Mikuckis

Strikaitis apie vyrą iš stuomens

"Prezidento asmens apsaugos skirdavo vyrus, kaip sakoma, iš stuomens ir iš liemens. Jie turėjo būti apskrūs, žvalūs, geros orientacijos ir mokėti apsieiti su aukštaisiais pareigūnais bei iš užsienių atvykstančiais svetimų valstybių atstovais. Todėl ir man buvo garbė, kad ir aš, be jokių protekcijų, buvau parinktas".

K. Strikaitis, "Naujienos"

— Žiūrėti ir pamatyti gali ir pusiau akli. Tačiau kai kas nors žvalgoji ir paskum rašo apžvalgą, tai iš tokio žvalgomosios mes laukiame daugiau nei paprastų davatkiškų pletkų.

"Ateitis" nr. 2

SOVIETINIO ŽEMES ŪKIO STEBUKLAI

Lietuvoje labai sunku gauti nusipirkti miltų. (Iš gaunamų laišku iš pavergtos Lietuvos)

Sovietinių pelių profsąjūzo pirmininkė: — Drauge, sandėlių vedėdau, jau visi amerikoniški kviečiai yra sudoroti, prašau sumokėti mums už darbdienius.

Būtų įdomiau, kad ne satelitai, bet kino žvaigždės po dangaus žvaigždės maišytųsi.

bėgti. Tai kam jiems ta virvė? — Šiandien gi Maskvoje paradas. Kažin, po kiek ruselius apdovanos valdžia?

— Nu, gaus mažiau nei po kokius 25 metus Sibiro vergų stovykloje, o gal pakars ant tos pačios stiprios virvės.

— Tai už ką?

— Už ką? Nežino dar. Nugi už sabotažą. Nusileido gi už 800 mylių nuo tos vietos, kur buvo įsakytas nusileisti. Išsisas keturias valandas visa MVD buvo didžiausioje panikoje, nes galvojo, kad abu kur pabėgo.

— Juk ir abu amerikonus šiandien pats prez. Johnsonas priėmė. Kažin, po kiek jankiai gaus?

— Po ilgą čekį, — kartu nusprendė ir vynininkai ir alininkai.

Sakau tik, Pondiev, kokių susilaukėme gadytų. Kitą kartą mes, spindinčias šobles aukštai iškėlę, lakstėme, kur tik norėjome. O dabar nabagėliai nė iš dangaus su šniūrais nebegali pabėgti.

Alb. Plumpis

Šviesiausias jotes maršalas ir t. t.

Nežinau kur aš tą piniginę pamečiau?

Danguolė apie grožį

Danguolė Janušaitytė, paklausta, ar gražios rusės moterys, Vyties 5 nr. taip atsako:

"Tokios, apie kurias mūsų berniukai sakyty, kad lietuviai kai gerai sudėtos. Didelis plonumas yra net nemadoje. Turėtų pamatyti jų "stewardess" — lėktuvų patarnautojas. Tai bent skiriasi nuo mūsų. Tikros storulės tetos, vaikščioja po lėktuvą net be kojinių ir iš puodo svečius vaišina barščiais".

PRARADO KARDINOLYSTĘ

"Ne, jeigu taip ir toliau bus, nebesiūlysiu Ylos į kardinolus".

Bronius Raila

Nekenksminga kronika

— Dayton (Ohio), laikraštis paskelbė tokio turinio skelbimą: "Parduodamas vartotas kapų paminklas. Gera proga turinčiam Murphy pavarde".

— "Pravda" paskelbė, kad Kirgizijos respublikoj valdininkai į algų sąrašus buvo įrašę poetą Omarą Kajamą, gimusį 1040 m., ir filosofą Avicėną, gimusį 980 m. Ir kas gali sakyti, kad komunistinis pasaulis nesirūpina rašto žmonėmis?

— Robert Drew Anglijoj sumušė visus tinginystės rekordus, jis teismas nubaudė, kad jis blogai išlaikė savo penkis vaikus, nes tingėjo nueiti pasiimti nedarbo kompensacijos.